

Jenni Savolainen

Laura Asikainen

LAATU PÄIVÄHOIDOSSA
Palautekysely Montessori-leikkikoulussa

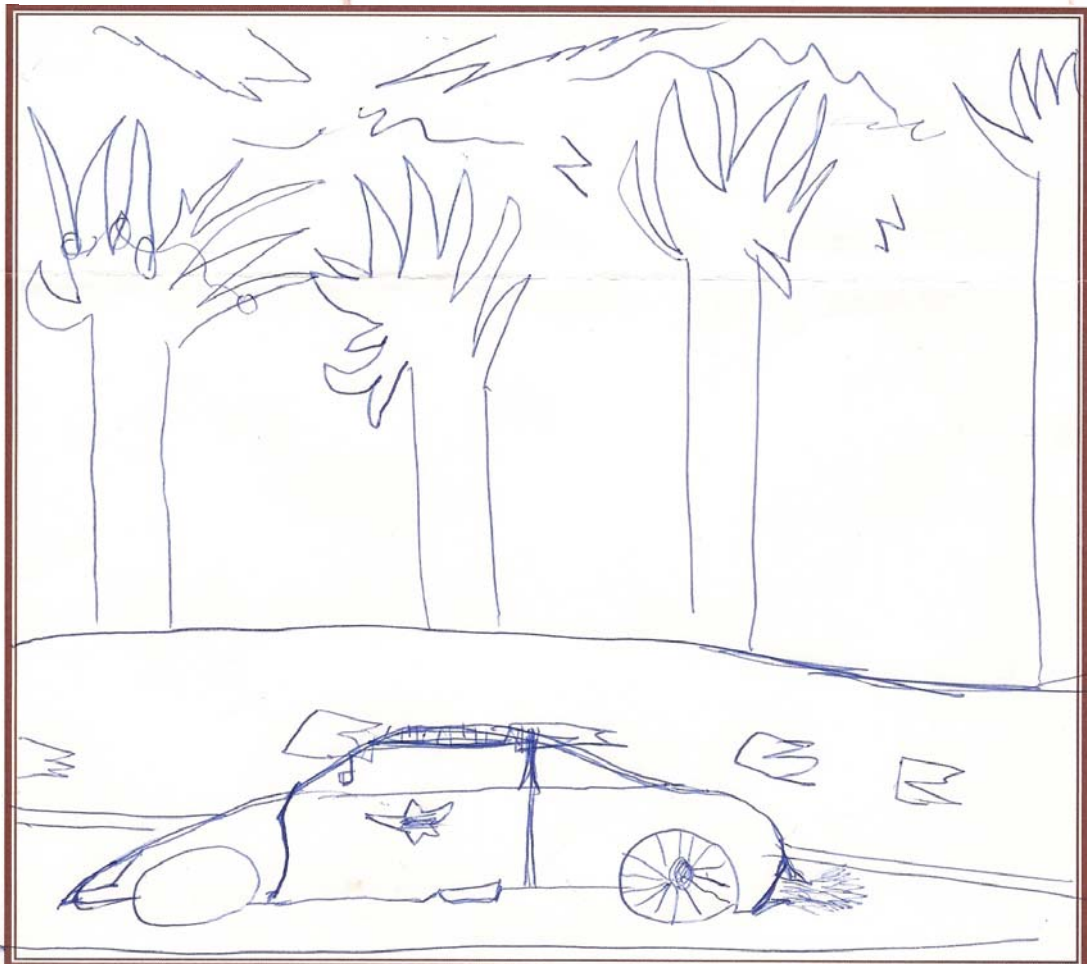
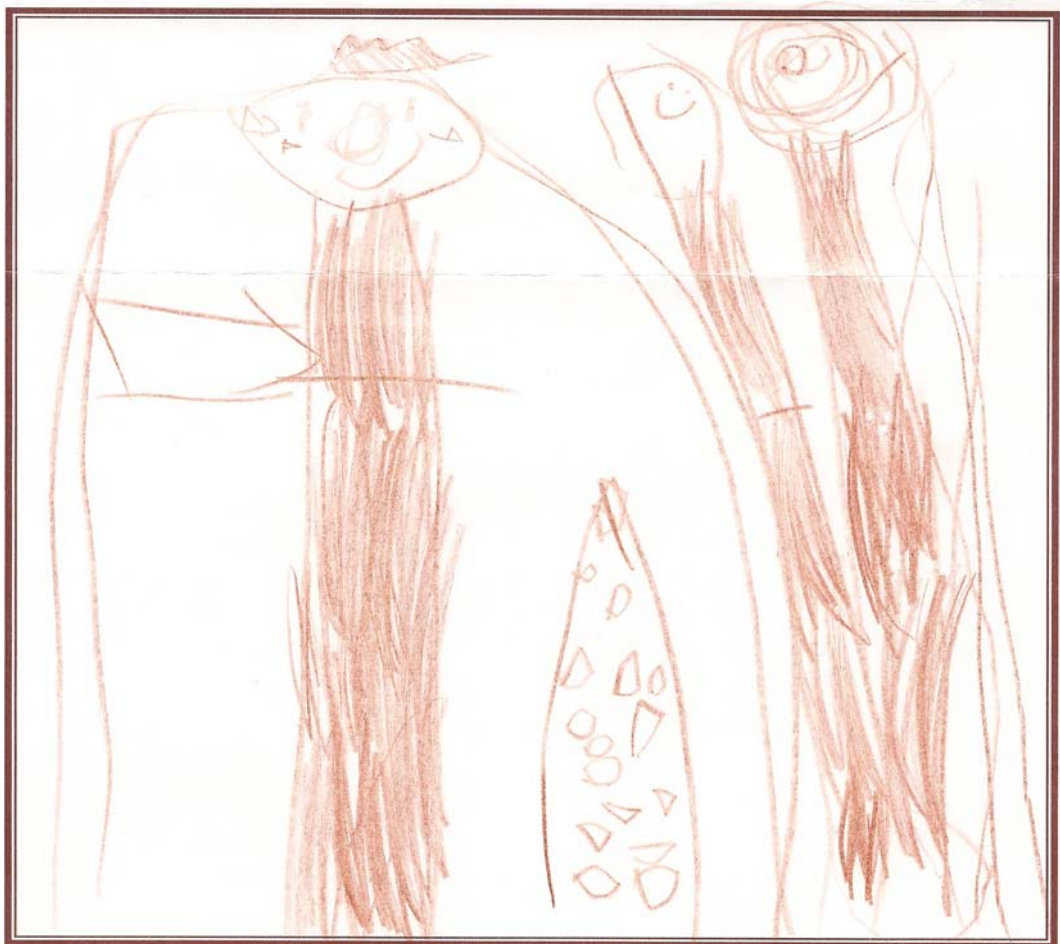
Opinnäytetyö
Sosiaalialan koulutusohjelma

Lokakuu 2012

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU <small>Mikkeli University of Applied Sciences</small>	Opinnäytetyön päivämäärä	
Tekijä(t) Jenni Savolainen ja Laura Asikainen	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Sosiaalialan koulutusohjelma	
Nimeke Laatu päivähoitossa - Palautekysely Montessori-leikkikoulussa		
Tiivistelmä Tutkimme opinnäytetyössämme Mikkelin Montessori-leikkikoulun laatuun liittyviä tekijöitä palautekyselyin. Vanhemmille, lapsille ja työntekijöille on erilliset palautekyselyt. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää mitä asiakkaat sekä työntekijät pitävät laadukkaana leikkikoulussa ja mitä eivät. Tavoitteena on myös luoda selkeä opinnäytetyö, jota voi hyödyntää monipuolisesti leikkikoulun arjessa. Teimme kyselylomakkeet teoreettisen viitekehyksen pohjalta. Tärkeimpiä teoksia teoreettisessa viitekehysessä ovat "Varhaiskasvatuksen käsikirja" (2011) sekä "Pienet päivähoitossa" (2001). Laadun käsitteeseen olemme tutustuneet Hujala-Huttusen (1995) mallin mukaan. Palautekyselyt ovat teemoiteltu osittain Hujala-Huttusen mallin mukaisesti. Lisäksi olemme miettineet olennaisia teemoja liittyen esimerkiksi Montessoripedagogiikkaan. Kyselyn tuloksista ilmenee, että vanhemmat, lapset sekä työntekijät pitävät monia eri asioita laadukkaina Mikkelin Montessori-leikkikoulussa. Vanhempien vastauksista käy ilmi, että vanhemmat kokevat leikkikoulun pääosin laadukkaaksi, vaikka hajontaa esiintyy vastausten välillä. Työntekijät ovat puolestaan vastauksissaan hyvin yhdenmukaisia eli hajonta vastausten välillä on pientä. Lasten vastauksista heijastuu positiivisuus.		
Asiasanat (avainsanat) Laatu, varhaiskasvatus, varhaiskasvatussuunnitelma, montessoripedagogiikka		
Sivumäärä 41 s. + 12	Kieli Suomi	URN
Huomautus (huomautukset liitteistä)		
Ohjaavan opettajan nimi Päivi Niiranen-Linkama	Opinnäytetyön toimeksiantaja Mikkelin Montessori -leikkikoulu	

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the bachelor's thesis	
Author(s) Jenni Savolainen and Laura Asikainen		Degree programme and option Degree Programme in Social Work	
Name of the bachelor's thesis Quality In Day Care - Feedback survey in Montessori-playschool			
Abstract <p>We are studying in our thesis the quality of Mikkeli's Montessori-playschool by feedback survey. There are separate inquiries for parents, employees and children. The goal of our research is to find out what do the customers and employees think about the quality in playschool, what is high quality in their opinion and what they think is not high quality. Our goal is also to produce a thesis which is unambiguous so that it can be used in a versatile way in playschool during the week.</p> <p>We made the questionnaires on the basis of the theoretic frame of reference. The most important books of the theoretic frame of reference are "Varhaiskasvatuksen käsikirja" (2011) and "Pienet päivähoidossa" (2001). We have explored the concept of quality through Hujala-Huttunen's exemplar. The questionnaires have been divided by themes in part of Hujala-Huttunen's exemplar. We have also thought essential themes as for example Montessori pedagogy.</p> <p>It can be seen from the outcome of the study that parents, children and employees think many different things as high quality in the Montessori-playschool of Mikkeli. The outcome of the parent's questionnaire reveals that parents think that the playschool is mainly high quality. Employees are in turn very congruent in their answers because there is not much dispersion between the answers. Positivity is reflected in the children's answers.</p>			
Subject headings, (keywords) Quality, early childhood education, early childhood education plan, Montessori pedagogy			
Pages 41 p. + 12	Language Finnish	URN	
Remarks, notes on appendices			
Tutor Päivi Niiranen- Linkama		Bachelor's thesis assigned by Mikkeli's Montessori-Playschool	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	LAATU VARHAISKASVATUKSESSA	2
2.1	Laatu käsitteenä	2
2.2	Laadukas päivähoito	2
2.3	Laadun arviointi.....	3
2.4	Laatutekijät	3
3	VARHAISKASVATUS PÄIVÄHOIDOSSA	6
3.1	Päivähoidon sisältö	6
3.2	Työntekijöiden pätevyys.....	7
3.3	Päivähoidon tavoite	7
4	VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA.....	8
4.1	Varhaiskasvatuksen perusteet.....	8
4.2	Kunnalliset linjaukset	9
4.3	Yksikkökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma	9
4.4	Henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma.....	9
5	MONTESORIPEDAGOGIIKKA VARHAISKASVATUKSESSA.....	10
5.1	Montessoripedagogiikan pääpiirteitä.....	10
5.2	Mikkelin Montessori -leikkikoulu	11
6	PALAUTEKYSELYN TOTEUTUS	12
6.1	Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus	12
6.2	Kyselylomakkeet	13
6.3	Opinnäytetyön toteutuksen eteneminen.....	15
7	PALAUTEKYSELYIDEN TULOKSET.....	15
7.1	Vanhemmat.....	15
7.1.1	Ilmapiiri.....	15
7.1.2	Vanhemmuuden tukeminen	16
7.1.3	Yhteistyö vanhempien kanssa.....	18
7.1.4	Ympäristö.....	19
7.1.5	Leikkikoulun toiminta.....	20
7.2	Työntekijät.....	23
7.2.1	Työyhteisö.....	23

7.2.2	Ohjaaminen	25
7.2.3	Yhteistyö vanhempien kanssa.....	27
7.2.4	Tulevaisuus	29
7.3	Lapset.....	29
8	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	33
9	POHDINTA	36
9.1	Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys	36
9.2	Kehittämisehdotuksia	37
9.3	Opinnäytetyöprosessin arviointi	38
	LÄHTEET	40

LIITE/LIITTEET

- 1 Sopimus
- 2 Palautekyselyt

1 JOHDANTO

Opinnäytetyönämme toteutamme palautekyselyn Mikkelin Montessori-leikkikouluun. Tutkimme Montessori-leikkikoulun laadun tilaa kolmesta eri näkökulmasta. Jotta päivähoito voisi olla mahdollisimman laadukasta, on otettava huomioon niin vanhempien, lasten kuin työntekijöidenkin näkökulmat ja mielipiteet (Hujala ym. 1998, 176–177). Näin ollen tutkimme opinnäytetyössämme näiden kolmen osatekijän kokemuksia leikkikoulusta palautekyselyin.

Opinnäytetyö on työelämälähtöinen. Alkuperäinen idea opinnäytetyöstä syntyi toisen meistä ollessa harjoittelussa Mikkelin Montessori-leikkikoulussa. Montessori-leikkikoulun henkilökunta innostui myös ajatuksesta, joten muokkasimme yhdessä ideasta varsinaisen opinnäytetyömme aiheen. Kiinnostuimme aiheesta, sillä suoritamme lastentarhanopettajanpätevyydet ja olemme kumpikin työskennelleet päivähoitossa. Tärkein syy aiheen valitsemiseksi on tuloksien hyödyllisyys leikkikoululle. Käytimme aiheen valinnan pohtimiseen runsaasti aikaa, sillä aiheen valinta ja rajaus ovat tärkeitä opinnäytetyön selkeyden kannalta. Hirsjärvi (2004, 60) toteaa myös kirjassaan, että aiheen valinta on kirjoittajan tärkeimpiä ja haastavampia tehtäviä.

Tavoitteenamme on, että opinnäytetyömme tulokset ovat tietoa antavia Montessori-leikkikoululle, ja että henkilökunta pystyy hyödyntämään tutkimustuloksia mahdollisimman monipuolisesti leikkikoulun arjessa. Pyrimme tuottamaan selkeän ja helppolukuisen kokonaisuuden henkilökunnan käyttöön.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

- Millaisia kokemuksia vanhemmilla on leikkikoulusta?
- Millaisia kokemuksia työntekijöillä on leikkikoulusta?
- Millaisia kokemuksia lapsilla on leikkikoulusta?

Teoreettinen viitekehys koostuu opinnäytetyössämme pääasiassa ”Varhaiskasvatuksen käsikirjasta” (Hujala ym. 2011) sekä ”Pienet päivähoitossa” – teoksesta (Helenius ym. 2001). Teoksissa yhdistyvät vanhempien, lasten ja työntekijöiden näkökulmat

varhaiskasvatuksessa. Näin ollen olemme saaneet kattavan kokonaisuuden kyselyiden tuottamiseen ja tuloksien tarkasteluun.

Opinnäytetyömme keskeisiä käsitteitä ovat varhaiskasvatus, varhaiskasvatussuunnitelma, montessoripedagogiikka sekä varhaiskasvatuksen laatutekijät. Mielestämme edellä mainitut käsitteet ovat oleellisia opinnäytetyömme kannalta, sillä niiden avulla pystymme määrittelemään palautekyselyn kohteena olevan leikkikoulun toimintaa sekä perustelemaan miksi olemme valinneet tietyt kysymykset palautekyselyitä varten. Käsitteiden avulla lukijalle myös selkiintyy palautekyselyiden ja opinnäytetyömme sisältö teoreettisella tasolla. (Hirsjärvi ym. 2004, 137 – 138.) Käsitteet olemme avanneet tarkemmin teoreettisen osuuden yhteydessä.

2 LAATU VARHAISKASVATUKSESSA

2.1 Laatu käsitteenä

Terminä laatu on monialainen ja jatkuvasti muuttuva käsite, joka muotoutuu yhteiskunnallisesti ja sosiaalisesti riippuen siitä, missä kontekstissa sitä käsitellään. Laadulle ei siis ole olemassa vain yhtä selkeää määritelmää. (Ruokolainen 2004, 81.) Yleisesti ottaen laadun tavoitteena on asiakkaiden tyytyväisyys, kannattava liiketoiminta sekä kilpailukyvyyn kasvattaminen ja sen ylläpitäminen. Suurin laadun tavoite on täyttää asiakkaiden tarpeet. (Hujala 1998, 6.)

Päivähoidon laatua määriteltäessä keskeiseksi kysymykseksi nousee, keitä ovat sen asiakkaat. Lapset ja heidän perheensä ovat asiakkaita, mutta myös yhteiskunnan voidaan ajatella olevan päivähoiton asiakas, sillä toimiva varhaiskasvatus sekä päivähoito mahdollistavat yhteiskunnan toimivuutta ja hyvinvointia. (Keskinen 2004, 158–159.) Päiväkodin henkilökunta, hallinto ja kaikki yhteiskunnan kansalaiset ovat Hujalan (1998, 177) mielestä myös päivähoiton asiakaskuntaa.

2.2 Laadukas päivähoito

Varhaiskasvatuksen laadun määrittelyn pohjana ovat lait ja asetukset, jotka yhteiskunta on luonut. Niiden avulla päivähoidolle on asetettu lähtötaso ja minimivaatimukset.

Keskeisimpiä laadukasta päivähoitoa koskevia lakeja ja asetuksia ovat muunmuassa laki ja asetus lasten päivähoitosta, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä asetus sosiaalihuollon ammattillisen henkilöstön kelpoisuusehdoista. (Keskinen 2004, 159).

Laki lasten päivähoitosta koskee muun muassa päivähoiton järjestämistä, toimintamuotoja sekä tavoitteita. Asetus lasten päivähoitosta määrittelee puolestaan asioita liittyen esimerkiksi päivähoitopaikan hakemiseen, hoidon osa- tai kokopäiväisyyteen sekä hoito- ja kasvatustehtävissä toimivien henkilöiden määrää suhteessa lapsiin. Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sisältää asiakkaan osallistumiseen, kohteluun ja oikeusturvaan liittyviä asioita. Asetus sosiaalihuollon ammattillisen henkilöstön kelpoisuusehdoista sisältää keskeisiä henkilöstöltä vaadittuja kelpoisuusehtoja. (Alila ym 2004, 12–13.)

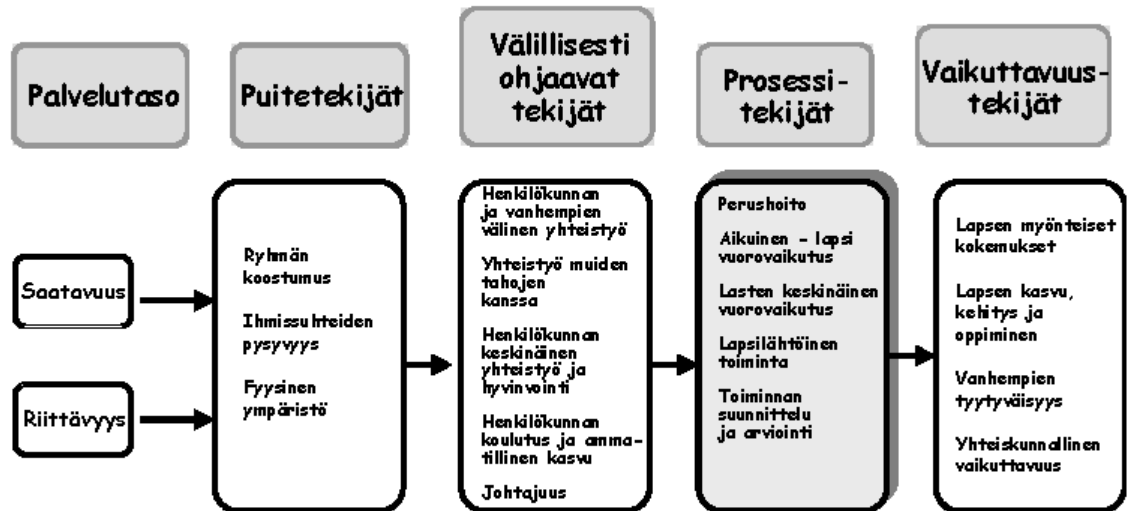
2.3 Laadun arviointi

Laadukkaan varhaiskasvatuksen ja kasvatustyön kehittäminen ovat keskeisiä päivähoiton tavoitteita. Arviointi on yksi laadukkaan päivähoiton olennainen osa. (Kupila 2004, 4.) Jos päivähoito on ilman luotettavaa arviointitietoa, on sen vaikea kehittää toimintaansa. Päivähoiton laadun arvioimisen keskeisimmät päämäärät ovat Hujalan ym. (1998, 176) mukaan pyrkimys päivähoiton kasvatustoiminnan kehittämiseen ja laadukkaan toiminnan ylläpito sekä laadunhallinta. Päivähoiton laadun arvioinnin merkittävänä tehtävänä on myös tuoda sen asiakaskunnan näkökulmaa esille laadun arvioijina (Hujala ym 1998, 176). Varhaiskasvatuksen laadun ylläpitäminen vaatii jatkuvaa ja pitkäjänteistä arviointia. Päivähoiton laadunarviointi tekee näkyväksi varhaiskasvatuksen sekä sen toteuttamisen ja tavoitteet. Laadun arvioiminen on päivähoiton ja sen kasvatustoiminnan kehittämisen pohja, ilman sitä kehittäminen ei onnistu. (Hujala ym 2011, 312–314.)

2.4 Laatutekijät

Hujala-Huttusen (1998) mallin mukaan päivähoiton laatua tarkasteltaessa voidaan erottaa neljä erilaista laatutekijää (Ruokolainen 2004, 73- 74). Laatutekijöitä ovat puitetekijät, välilliset tekijät, kasvatusprosessiin liittyvät tekijät sekä vaikutukselliset tekijät (Hujala ym 1998, 97). Nämä neljä tekijää muodostavat kokonaisuuden, jonka poh-

jalta päivähoiton laatua kyetään arvioimaan kokonaisvaltaisesti (Hujala ym. 1998, 187). Päivähoidon laadunarviointimallia kuvataan perusteellisemmin seuraavassa kuvassa.

Kuva 1. Päivähoidon laadunarviointimalli (Hujala ym. 1998)

Päivähoidon laadunarviointimallin teoreettisena pohjana ovat olleet Bronfenbrennerin ekologinen systeemiteoria sekä konstruktivistinen oppimiskäsitys (Hujala ym. 2011, 318). Näiden teorioiden sekä aikaisempien laadututkimuksien analyysien pohjalta on luotu laatutekijät (Hujala ym. 2011, 318).

Bronfenbrennerin mukaan lapsen kehitystä kuvaa keskeisesti prosessi eli tapahtumasarja, joka sisältää tapahtumasarjan, yksilön, ympäristön ja ajan. Kehitystä eteenpäin vievät proksimaaliset prosessit käsittävät sekä henkilöiden välisen vuorovaikutuksen että esineiden parissa tapahtuvan tutkimisen, kokeilun ja kuvittelun. Proksimaalisia prosesseja ovat esimerkiksi leikki- ja ongelmanratkaisutilanteet, joissa lapsi oppii uutta ja voi harjoittaa taitojaan. Jotta yksilö kehittyisi, täytyy toiminnan olla toistuvaa, pitkäkestoista ja muuttua ajan kuluessa monimutkaisemmaksi. (Nurmi ym. 2006, 21.)

Bronfenbrennerin ekologinen systeemiteoria perustuu ajatukseen, että lapsen ja hänen ympäristönsä välillä on usealla tasolla tapahtuvaa vuorovaikutusta. Näitä tasoja kuvataan mikro-, meso-, ekso-, makro- ja kronosysteemien käsitteillä. Mikrosysteemi tarkoittaa lapsen välitöntä ja päivittäistä ympäristöä eli kotia, päiväkotia ja kavereita. Mesosysteemi havainnollistaa yksilön mikrosysteemeiden välisiä suhteita, kuten kodin

ja päiväkodin yhteyttä keskenään. Ekosysteemi puolestaan viittaa niihin ympäristöihin, joiden kanssa lapsi on tekemisissä vain välillisesti, kuten vanhempien työ. Makrosysteemiin sisältyvät yhteiskunnan lait, säädökset, palvelujärjestelmä ja instituutiot sekä normit ja odotukset. Kronosysteemi kuvaa sitä historiallista aikaa, jossa lapsi elää. Kronosysteemin ilmiö voi esimerkiksi olla lama, joka vaikuttaa välillisesti lapsen elämään kiristyneen kuntatalouden kautta vähentyneinä palveluina. (Nurmi ym. 2006, 20–22.)

Konstruktivistinen oppimiskäsityksen taustalla on konstruktivistinen käsitys tiedon muodostamisesta. Sen mukaan oppiminen on oppijan sosiaalista ja aktiivista toimintaa, jossa uutta tietoa tulkitaan aiemman tiedon ja havaintojen perusteella. Näin ollen oppiminen on jatkuva prosessi läpi elämän. Konstruktivismi pohjautuu kognitiiviseen psykologiaan. Konstruktivistinen oppimiskäsitys tutkii ihmisen sisäisiä prosesseja, joita ovat muun muassa ajattelu, muisti ja havaitseminen. Asioiden kokeilu, ongelmanratkaisu, ajatteleminen ja ymmärrys ovat oppimisprosessissa keskeisessä merkityksessä. Oppijan oma vastuu aktiivisesta oppimisesta korostuu tässä oppimiskäsityksessä. (Remes ym. 2004.)

Puitetekijät

Puitetekijät luovat päivähoiton laadulle reunaehdot. Puitetekijöitä ovat lapsiryhmän koko, joka määrittelee laatua, pysyvä henkilökunta ja fyysiset tilat. Pienissä lapsiryhmissä lapset osallistuvat toimintaan kaiken kaikkiaan monipuolisemmin sekä kykenevät keskittymään paremmin kuin suurissa lapsiryhmissä. Tällaisessa ryhmässä aikuiset pystyvät osallistumaan toimintaan myös itse, eikä vain valvomaan lasten toimintaa. Hujalan ym. (1998) mukaan tärkeä puitetekijä on myös ihmissuhteiden pysyvyys. Lapset suhtautuvat pysyviin hoitajiin erilailla kuin vaihtuvaan henkilökuntaan. Pysyvät aikuiset oppivat myös ymmärtämään ja tulkitsemaan lapsia paremmin kuin lyhytaikaiset työntekijät. Päivähoidon fyysinen tila on tärkeä puitetekijä laatua arvioitaessa. (Hujala ym. 1998, 189.)

Välillisesti ohjaavat tekijät

Varhaiskasvatuksen laatua välillisesti ohjaavat välilliset tekijät. Tarkastelun kohteena ovat yhteistyö niin vanhempien kuin työntekijöiden välillä sekä yhteistyö muiden ta-

hojen kanssa. Henkilökunnan yhteistyö ja hyvinvointi sekä johtajuus ovat myös välillisiä tekijöitä laatua arvioitaessa. (Hujala ym 2011, 319.)

Prosessitekijät

Puitetekijät ja välillisesti ohjaavat tekijät säätelevät prosessitekijöitä. Prosessitekijöiden avulla arvioidaan lasten keskinäistä vuorovaikutusta sekä lasten ja työntekijöiden vuorovaikutusta. Prosessitekijöitä päivähoitossa ovat myös lasten perushoito sekä toiminnan arviointi sekä suunnittelu. (Hujala ym 2011, 319.)

Vaikuttavuustekijät

Käyttäjänäkökulmasta laatua voidaan arvioida vaikuttavuustekijöiden avulla, kuten mitä ja miten lapsi on oppinut ja mihin on tyytyväinen sekä mihin vanhemmat ovat tyytyväisiä. Vaikuttavuustekijöihin kuuluu myös yhteiskunnallinen vaikuttavuus. (Hujala ym 2011, 319.)

3 VARHAISKASVATUS PÄIVÄHOIDOSSA

Varhaiskasvatus on Karilan ym. (2001) mukaan lapsuuden eri oppimisympäristöissä tapahtuvaa kasvatuksellista ja pedagogista toimintaa, joka muodostuu lasten ja aikuisten vuorovaikutuksen sekä aikuisten yhteistyön myötä. Aikuisten tulee kyetä tulkitsemaan lapsen vuorovaikutusta ymmärrettävästi sekä tukemaan lasten ja aikuisten välistä vuorovaikutusta niin, että myös lapsi tulkitsee tilanteen ymmärtävästi. Lasta voidaan havainnoida puheen, käytöksen tai tekemisen kautta. (Karila ym. 2001, 26–27.)

3.1 Päivähoidon sisältö

Varhaiskasvatuksen muodostaa lapsen eri ympäristöissä tapahtuva vuorovaikutuksellinen kasvatus. Tavoitteita kasvatuksessa ovat tasapainoinen kasvu, kehittyminen ja oppiminen. Jokaisella Suomessa asuvalla lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta ja vanhemmilla on oikeus saada lapselleen päivähoitopaikka. Päivähoito on lapselle järjestettävää hoitoa päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, leikkitoimintana tai muuna päivähoitona. Päivähoito on yksi varhaiskasvatuspalveluista. Päivähoidon tavoitteena

on myös vanhemmuuden tukeminen. (Sosiaaliportti, 2012.) Lasten päivähoitoa koskevan lain 2§:n mukaan lasten päivähoitoa voivat saada lapset, jotka eivät vielä ole oppivelvollisuusikäisiä. Poikkeuksellisesti myös vanhemmat lapset, jotka tarvitsevat erityistä tukea, eikä hoito muuten ole järjestettävissä, saavat päivähoitoa. (Laki lasten päivähoitosta 1973.)

3.2 Työntekijöiden pätevyys

Työntekijöiden kelpoisuus päivähoitossa työskentelyyn määräytyy sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa ja asetuksessa L 272/2005 ja A 608/2005. Päiväkodissa kasvatusvastuullisina työskentelevät lastentarhanopettajat, jotka ovat koulutukseltaan yliopiston opintoina suorittaneet vähintään kasvatustieteen kandidaatin tutkinnon, johon sisältyy lastentarhanopettajan koulutus, tai sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinnon, vähintään 60 opintopistettä varhaiskasvatuksen ja sosiaalipedagogiikan opintoja suorittaneet sosionomit. Lisäksi päiväkodin johtaja on vastuullinen sekä lapsiryhmän että työntekijöiden pedagogisesta johtamisesta. (OAJ 2012.) Pedagogiseen johtajuuteen liittyy muun muassa perustehtävän toteuttaminen ja kehittäminen sekä työyhteisön toiminnasta huolehtiminen (OAJ ym. 2007, 5). Poikkeuksena ovat hallinnolliset johtajat, joille ei kuulu asiakastyö lapsiryhmässä eikä ammatillisen ohjauksen antaminen (OAJ 2012). Lastenhoitajat ovat myös kasvatusvastuullisia. Lastenhoitajan pätevyys suoritetaan ammattikoulussa tai oppisopimuksella. Lisäksi esimerkiksi perhepäivähoitajan ja lastenohjaajan tutkinnot soveltuvat alalle. (Ammattinetti 2008.) Päiväkodissa on seitsemää yli kolmevuotiasta ja neljää alle kolmevuotiasta kokopäivähoitossa olevaa lasta kohden oltava vähintään yksi kasvatusvastuullinen henkilö lasten päivähoitosta asetetun asetuksen 6§:n mukaan (Asetus lasten päivähoitosta 1973).

3.3 Päivähoidon tavoite

Tärkeimpänä tavoitteena päivähoiton varhaiskasvatuksessa on lapsen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolehtiminen, mikä mahdollistaa lapselle hyvät edellytykset turvalliseen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. Kun lapsi tuntee olonsa turvalliseksi, kiinnostuu hän ympäristöstään ja uusista asioista. Näin ollen lapsi innostuu leikkimisestä, itselleen sopivista haasteista ja oppimisesta. Tämä vahvistaa itsetuntoa ja sosiaalisia taitoja. Edellytyksiä lapsen turvallisuuden tunteelle ovat kuitenkin työntekijöiden

ammattitaito, vanhempien ja työntekijöiden kiinteä yhteistyö sekä vertaisryhmään kannustaminen, esimerkiksi leikkejä ohjaamalla. (THL (entinen Stakes) 2005, 11–15.)

4 VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Valtakunnallinen, kunnallinen, yksikkökohtainen ja lapsikohtainen varhaiskasvatussuunnitelma sisältävät erilaisia kokonaisuuksia. Kaikki edellä mainitut suunnitelmat ovat kuitenkin yhteydessä toisiinsa. Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma on ohjeena kaikille Suomen kunnille kunnan oman varhaiskasvatussuunnitelman laatimisessa. Puolestaan kuntakohtainen varhaiskasvatussuunnitelma on ohjeeksi yksikkökohtaisille suunnitelmille. Lapsikohtaisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa hyödynnetään yksikkökohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa yhdessä lapsen yksilöllisyyden ja vanhempien näkemysten kanssa. (THL 2005, 8 – 9; ks. esim. Helenius ym. 2001, 280–282.)

4.1 Varhaiskasvatuksen perusteet

Kunnallinen ja yksikkökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma pohjautuu Suomessa Varhaiskasvatuksen perusteisiin. Varhaiskasvatuksen perusteet pohjautuu valtioneuvoston periaatepäätöksenä 28.2.2002 hyväksymiin varhaiskasvatuksen valtakunnallisiin linjauksiin. Linjaukset sisältävät yhteiskunnan järjestämän ja valvoman varhaiskasvatuksen tärkeimmät periaatteet sekä kehitystarpeet. Varhaiskasvatuksen perusteiden pohjalla on useita lakeja ja asiakirjoja, kuten edellä mainitut. Lait lasten varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta määrittävät varhaiskasvatuksen ja siihen liittyvän esiopetuksen toteuttamista. Lisäksi varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ohjaavat varhaiskasvatuksen laatua ja sisältöä. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet puolestaan ohjaavat esiopetuksen sisältöä, laatua ja kunnallisten opetussuunnitelmien laatimista. (THL 2005, 7-8.)

Valtakunnallinen Varhaiskasvatuksen perusteet sisältää tietoa varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteista ja tarkoituksesta. Lisäksi varhaiskasvatusta koskevat lait ja asetukset löytyvät Varhaiskasvatuksen perusteista. Itsessään varhaiskasvatuksen käsite on avattu, samoin kuin sen toteutumista käytännössä hyvinvoinnin, kasvun, oppimisen ja kehittymisen näkökulmasta. Tietoa löytyy myös varhaiskasvatuksen sisällöistä, sisäl-

öllisistä orientaatioista, kuten matemaattisesta, esteettisestä, eettisestä ja luonnontieteellisestä orientaatiosta sekä kasvattajan roolista varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatussympäristö ja kielen kehitys varhaiskasvatuksessa ovat myös osa varhaiskasvatuksen toteutumista. Vanhempien osallisuus lapsensa varhaiskasvatuksessa on oleellinen osa varhaiskasvatusta ja tärkeä vaikuttaja lapsen suhtautumiseen ja hyvinvointiin päivähoidossa. Myös vanhempien osallisuus on nostettu esille Varhaiskasvatuksen perusteissa. Erityinen tuki on lisäksi oma osionsa, ja samoin kieli- ja kulttuurinäkökohdat. Varhaiskasvatuksen perusteiden lopussa on selvennetty varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista kunnassa. (THL 2005, 7-47.)

4.2 Kunnalliset linjaukset

Kunnallisissa linjauksissa ja asiakirjoissa esitetään kunnan varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmä sekä kunnalliset varhaiskasvatuksen painopisteet sekä kehittämistarpeet. Päivähoidon yksiköt muodostavat oman yksikkökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelmansa kunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta. Kunnan, yksikön ja esiopetuksen opetussuunnitelmat muodostavat yhdessä lapselle selkeän jatkumon aina oppivelvollisuuteen saakka. (THL 2005, 7-9.)

4.3 Yksikkökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma

Päivähoitoa järjestävän yksikön varhaiskasvatussuunnitelma on aina yksilöllisempi kuin yleisemmän tason varhaiskasvatussuunnitelmat. Siinä on otettu huomioon yksikkökohtainen kasvatuksen, opetuksen sekä hoidon kokonaisuus ja yhdistetty se käytännön tasolle. Myös yksikön erityispiirteet ja mahdolliset painotukset kuvataan yksikkökohtaisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa. (THL 2005, 31–33.)

4.4 Henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma

Lapsille tehdään myös henkilökohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat yhdessä vanhempien ja lapselle lähimpien päivähoidon työntekijöiden kanssa. (THL 2005, 9.) Vanhempien ja lapselle lähimpien työntekijöiden välistä suhdetta kutsutaan kasvatuskumppanuudeksi. Kasvatuskumppanuuskeskusteluissa lapsen kehitystä ja näkemyksiä siitä käydään läpi sekä yksilökohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa muokataan sen mukaisesti. (THL 2005, 31–33.)

5 MONTESSORIPEDAGOGIIKKA VARHAISKASVATUKSESSA

Tässä luvussa tarkastellaan montessoripedagogiikkaa sekä sen pääpiirteitä. Kerromme luvussa myös tietoa Mikkelin Montessori – leikkikoulusta, jonka henkilökunnalle ja asiakkaille palautekyselyt toteutettiin.

5.1 Montessoripedagogiikan pääpiirteitä

Montessoripedagogiikan luoja Maria Montessori (1870–1952) on yksi 1900-luvun merkittävin pedagogi. Hän on syntynyt Italiassa ja on maansa ensimmäinen naislääkäri sekä myöhemmin antropologi ja psykiatri. (Paalasmaa 2011, 171.) Maria Montessorin mukaan lapsen kehitykselle on kaksi ehtoa. Ensimmäisen ehdon mukaan lapsen kehityksen ja kasvun on oltava yhteydessä ympäristönsä esinemaailmaan ja ihmisiin. Toinen ehto lapsen kehitykselle on Montessorin mukaan, että sen pitää tapahtua vapaasti ja luonnollisesti. Muutoin lapsen ainutlaatuisuus sekä herkkyys eivät pääse riittävästi esille. (Ojala 1985, 109.) Suomeen montessoripedagogiikka rantautui vuonna 1921, mutta ensimmäiset montessorikoulut avattiin vasta 80-luvulla. Montessoripedagogiikkaa mukailevia varhaiskasvatusyksiköitä Suomessa on noin 40, pääasiassa ne sijaitsevat Etelä-Suomessa. (Paalasmaa 2011, 176.)

Maria Montessori on jakanut kehityksen neljään kehityskauteen, joilla kullakin on omat erityisluonteensa lapsen kehitykselle. Kehityskaudet ovat ikävuodet 0-6, 6-2, 12–18 ja 18–24. (Paalasmaa 2011, 178.) Montessoripedagogiikka perustuu lapsen herkkyyskausille. Ne ovat kausia lapsen elämässä, jolloin tietyn asian oppiminen on lapselle erityisen helppoa ja lapsi on vastaanottavainen tietyille toiminnoille. (Ojala 1985, 109.) Lapsen oppiminen tapahtuu herkkyyskausien kautta (Paalasmaa 2011, 199). Montessoripedagogiikka korostaa lapsen ainutlaatuisuutta, oma-aloitteisuutta, yksilöllisyyttä ja erilaisuutta. Montessorin mukaan lapsen itseluottamus ja itsenäisyys lisääntyy, kun lapsi saa oppia omassa tahdissaan. (Suomen Montessoriliitto.) Montessoripedagogiikassa ohjaajan rooli on passiivinen ja lapsen ajatellaan olevan toiminnan ”päähenkilö” (Ojala 1985, 118). Aikuisen tehtävä on oppia havainnoimaan lasta niin, että hän tunnistaa lapsen herkkyyskaudet. Lapselle kuuluu antaa aikaa omaan tekemiseen sekä lapselle täytyy luoda kannustava ja turvallinen ilmapiiri. (Mikkelin Montessorileikkikoulu.)

Maria Montessori perusti vuodesta 1907 lähtien lastenkoteja, joissa tarjottiin pedagogiikkaan pohjautuvaa varhaiskasvatusta. Montessori kiinnitti huomiota etenkin lastenkotien ulkoisiin puitteisiin ja koko lapsen oppimisympäristöön. Ympäristö ei saanut tukahduttaa lapsien toimijuutta. Huoneet olivat valoisi ja pirteän värisiä, huonekalut olivat kodin omaisia, tuolit ja pöydät olivat matalia ja niitä oli helppo liikutella. Ympäristön tuli olla myös esteettisesti kaunis. (Ojala 1985, 112–113.) Vähitellen näistä elementeistä muovautui montessoripedagogiikalle tunnusomaisia piirteitä. Montessoripedagogiikkaa harjoittavien yksiköiden ilmapiiri on myös oltava positiivinen, iloinen, avoin ja rohkaiseva. (Mikkelin Montessorileikkikoulu.)

Montessoripedagogiikalle tunnusomaisia ovat myös välineet. Montessorivälineistö ohjaa lapsen oppimista ja kehittymistä monella tapaa. Välineistö on jaettu viiteen ryhmään; arkiaskareisiin, aistimateriaaleihin, äidinkieleen, matikkaan ja kulttuuriin. Arkiaskareet ovat nimensä mukaisesti arkisia asioita, esimerkiksi tuolien pyyhkimistä tai herneiden kaatelu purkista toiseen. Niiden tavoitteena ovat esimerkiksi kehon hallinta ja käden taidot. Aistimateriaalit opettavat lasta erottamaan eri värejä, tuoksuja, muotoja ja kokoja. Tavoitteena on, että lapsi oppii havaitsemaan eroavaisuuksia ja jäsentää ympäristöään. Äidinkielen välineistö erottuu leikkikoulussa esimerkiksi asioiden ja esineiden nimeämisellä. Montessoripedagogiikassa on paljon erilaisia matemaattisia välineitä, esimerkiksi helmimateriaalit ja lasku sekä pelileikkejä. Kulttuuriin liittyviä välineitä ovat muunmuassa karttapallot ja eri maiden liput lasten ulottuvilla. Leikkikoulussa välineet ovat lasten tasolla avohyllyissä, joista ne on lapsen helppo valita ja ottaa. (Mikkelin Montessorileikkikoulu.)

5.2 Mikkelin Montessori -leikkikoulu

Mikkelin Montessorileikkikoulu on 21-paikkainen 3–6-vuotiaiden lasten ryhmä. Leikkikoulussa on myös 1,5–3-vuotiaiden lasten 10-paikkainen ryhmä Takatasku. Ryhmän toimintaan liittyy osittain montessoripedagogiikkaa. Leikkikoulu oppimisympäristönä tarjoaa lapselle mahdollisuuden oma-aloitteisuuteen, itsenäisyyteen sekä oivaltaen oppimiseen.

Mikkelin Montessorileikkikoulu on yksityinen päivähoitoyksikkö, jota ylläpitää kannatusyhdistys. Jokaisesta päivähoitoon osallistuvasta perheestä vähintään yhden aikuisen on liityttävä kannatusyhdistykseen. Kannatusyhdistys järjestää erilaisia va-

rainkeruutempauksia, joita ovat muun muassa kevättrieha puistossa sekä joulumyyjäiset. Tempauksilla kerätään varoja leikkikoulun ylläpitoon. Kannatusyhdistys kokoontuu myös tietyin väliajoin ja järjestää yleiskokouksia. (Mikkelin Montessorileikkikoulu.)

6 PALAUTEKYSÉLYN TOTEUTUS

Kysely on suunnattu koko Mikkelin Montessori-leikkikoulun kasvatushenkilökunnalle sekä asiakkaille. Asiakkaita ovat päivähoitopalvelua saavat lapset sekä vanhemmat. Tässä osiossa kerromme tutkimusmenetelmästä, kyselylomakkeista sekä opinnäytetyön etenemisestä.

6.1 Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus

Kvalitatiivisiä ja kvantitatiivisiä tutkimuksia on usein vaikea erottaa toisistaan ja niiden ajatellaan täydentävän toisiaan tutkimusmuotoina (Hirsjärvi ym. 2004, 127). Tästä syystä opinnäytetyössämme on niin kvalitatiivisen kuin kvantitatiivisen tutkimuksen piirteitä.

Kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta käytetään paljon sosiaali- ja yhteiskuntatieteiden tutkimuksissa. Määrällisessä tutkimuksessa oleellista on, että aiempia tutkimuksiin ja teorioihin tutustutaan omaa tutkimusta tehdessä. (Hirsjärvi ym. 2004, 131.) Tästä syystä olemme tutustuneet tarkasti aiempiin samankaltaisiin tutkimuksiin kuin opinnäytetyömme sekä perehtyneet aiheeseen liittyviin teorioihin. Kvantitatiivisen tutkimuksen kohteeksi käyvät kaikki aiheet, joista saatu tieto on muutettavissa mittauksen avulla numeeriseen tai määrälliseen muotoon (Alkula ym. 1994, 46).

Kvantitatiivisen tutkimuksen tulokset muodostetaan yleensä taulukkomuotoon sekä tilastollisesti analysoitavaksi (Hirsjärvi ym. 2004, 313). Opinnäytetyön tulokset esitetään numeerisessa ja taulukoidussa muodossa, jotka avataan lukijalle kertomalla.

Kvantitatiiviselle tutkimukselle olennaista on myös käsitteiden määrittely. Tutkimuksen on nojattava ja perustuttava käsitteisiin ja niiden tarkkaan ymmärtämiseen. (Hirsjärvi ym. 2004, 131- 138.) Olemme perehtyneet hyvin jo ennalta tässä työssä luvuissa

2, 3, 4 ja 5 määriteltyihin opinnäytetyömme keskeisiin käsitteisiin. Kun käsitteet ovat määritelty tarkasti, on opinnäytetyön kirjoittaminen myös selkeämpää. Määrälliselle tutkimukselle olennaista on myös koehenkilöiden tarkka valinta ja otantasuunnitelma. (Hirsjärvi ym. 2004, 131). Otannalla tarkoitetaan tutkittavien henkilöiden poimimista perusjoukosta, niin että sattuma valitsee henkilöt (Alkula ym. 1994, 106). Opinnäytetyössä emme käyttäneet otantaa, sillä tutkittavien henkilöiden joukko oli muutenkin suppea. Keräsimme aineiston siis kaikilta leikkikoulun lapsilta, vanhemmilta ja työntekijöiltä.

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus on kokonaisvaltaista ja se pyrkii kuvaamaan todellista elämää (Hirsjärvi ym. 2004, 152). Tutkimuksen aineisto pyritään kokoamaan luonnollisissa tilanteissa ja tieto kerätään yleensä suoraan ihmisiltä. Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena ei ole hypoteesien luominen tai teorian testaaminen, vaan tarkka aineiston analysointi. Menetelmiä, joita laadullisessa tutkimuksessa käytetään, ovat esimerkiksi teemahaastattelut sekä osallistava havainnointi. Tutkimuksen kohdejoukkoa ei valita satunnaisesti vaan se valitaan tarkoituksellisesti. (Hirsjärvi ym. 2004, 155.)

Laadullista tutkimusta voi analysoida monella tapaa. Analysointimenetelmiä ovat esimerkiksi teemoittelu, tyypittely sekä sisällönerittely. (Eskola ym. 1998, 161–162.) Opinnäytetyössä olemme teemoitelleet kyselylomakkeet kysymysten ja teorian pohjalta. Myös tulokset ovat teemoiteltu samalla tavalla.

6.2 Kyselylomakkeet

Eniten yhteistä edellä mainituissa tutkimusmenetelmissä ovat niissä käytetyt aineistonkeruumenetelmät. Hirsjärven ym. (2004) mukaan näitä perusmenetelmiä, joita voidaan käyttää niin laadullisessa kuin määrällisessäkin tutkimuksessa, ovat kysely, haastattelu, havainnointi sekä dokumenttien käyttö. (Hirsjärvi ym. 2004, 180–181.) Opinnäytetyömme tutkimustulokset on kerätty kyselyiden avulla.

Kysely on survey-tutkimuksen yksi menetelmä. Survey-tutkimuksessa aineisto kerätään valitulta kohdejoukolta standardoitusti eli tiettyä asiaa kysytään tutkittavilta täysin samanlaisin kysymyksin. (Hirsjärvi ym. 2004, 182.) Opinnäytetyössämme kysymykset ovat täysin samanlaisia kyselylomakkeiden tutkimuskohteille. Valitsimme

aineistonkeruumenetelmäksi kyselyn, sillä se tuntui tutkimuskysymysten kannalta keskeisimmältä. Aluksi mietimme myös haastattelua yhtenä aineistonkeruumuotona, mutta päädyimme kuitenkin kyselylomakkeiden tekoon niiden selkeyden vuoksi. Halusimme toteuttaa kyselyn kaikille leikkikoulun asiakkaille sekä myös työntekijöille, joten kyselylomakkeet tuntuivat oikealta valinnalta. Myös Hirsjärvi ym. (2004) toteaa kirjassaan, että kyselytutkimuksen etuna pidetään juuri sen kohderyhmän laajuutta, selkeyttä, aikataulua ja analysoinnin helppoutta tietokoneen avulla. Kyselytutkimuksen huonoina puolina pidetään sen tulosten pinnallisuutta sekä tutkimuksen teoreettista heikkoutta. (Hirsjärvi ym. 2004, 184.)

Kyselylomakkeita tehdessä keskustelimme leikkikoulun henkilökunnan kanssa siitä, mihin kysymyksiin he haluaisivat saada vastauksia ja mitkä teemat heidän mielestään kyselyissä olisivat oleellisia. Tutustuimme myös jo aiemmin leikkikoululla tehtyihin tutkimuksiin, joista poimimme muutamia vinkkejä. Teimme lomakkeet Webropol –ohjelmaa käyttäen ja koimme sen melko helppokäyttöiseksi sekä toimivaksi. Olemme myös purkanee kysymyslomakkeiden tulokset Webropol-ohjelmaa käyttäen ja saaneet sitä kautta tulokset graafiseen muotoon. Tarkalla kysymysten laadinnalla sekä suunnittelulla pyritään tutkimuksen onnistumiseen (Hirsjärvi ym. 2004, 187). Kysymysten ja teemojen pohjalla on vahvasti myös Hujala-Huttusen laadunarviointimalli, jonka kautta olemme ottaneet huomioon leikkikoulun henkilökunnan toiveita.

Kyselyssä on avoimia kysymyksiä sekä asteikkokysymyksiä. Avoimissa kysymyksissä vastauskohta jätetään tyhjäksi, johon tutkittava vastaa omin sanoin. Halusimme kyselylomakkeisiin hiukan avoimia kysymyksiä, sillä niiden avulla saimme yksilökohtaisempaa tietoa sekä ne auttavat joidenkin asteikkovastauksien tulkinnassa. Avoimien kysymysten tulkinta saattaa olla hieman hankalaa, jos aineisto on kirjavaa. Avoimien vastausten vaikea tulkinta saattaa myös vaikuttaa opinnäytetyön luotettavuuteen, mikäli tuloksia analysoidaan väärin. Asteikkokysymysten vastausten tulkinta puolestaan on helpompaa ja vastauksia on helppo vertailla toisiinsa. Asteikkokysymykset ovat vastaajille helpompia ja nopeampia vastata kuin avoimet kysymykset. (Hirsjärvi ym. 2004, 187–190.) Asteikkokysymyksissä asteikkona käytimme 1-4.

6.3 Opinnäytetyön toteutuksen eteneminen

Aloitimme opinnäytetyön suunnittelemisen heti aiheen saatuaamme kesällä 2011. Tuoloin teimme tutkimussuunnitelman ja pohdimme kysymyksiä kysymyslomakkeisiin. Kävimme leikkikoululla keskustelemassa kyselylomakkeista ja opinnäytetyön aikataulusta. Marraskuun alussa pidimme suunnitelmaseminaarin, jonka jälkeen työstimme kyselylomakkeet valmiiksi ja toteutimme kyselyn viikolla 47. Toukokuussa 2012 veimme tutkimustulokset taulukkomuodossa, ilman analysointia, Montessori – leikkikoulun käyttöön. Tämän jälkeen aloimme kirjoittaa opinnäytetyön teoreettista osuutta. Joulukuun aikana viemme valmiin opinnäytetyön leikkikoululle.

7 PALAUTEKYSELYIDEN TULOKSET

Tässä luvussa kerromme tutkimustuloksista. Puramme kyselyt yksitellen vanhempien, työntekijöiden ja lasten kyselyiden vastausten pohjalta. Aluksi esittelemme vanhempien kyselyn tulokset, tämän jälkeen työntekijöiden ja sitten lasten kyselyiden tulokset.

7.1 Vanhemmat

Vanhempien palautekyselyissä mielenkiintoista oli vastausten määrän vaihtelu eri kysymysten kohdalla. Kaikki vanhemmat vastasivat suljettuihin kysymyksiin, mutta avoimiin kysymyksiin vastanneita oli vaihtelevasti. Vanhempien kyselyn vastauksia palautettiin yhteensä 15. Kaikki suljettujen kysymysten vastaukset ovat asteikolla 1-4, joista 1 on huono, 2 melko huono, 3 melko hyvä ja 4 hyvä.

7.1.1 Ilmapiiri

Ensimmäisessä kysymyksessä pyrimme selvittämään kuinka positiiviseksi vanhemmat kokevat leikkikoulun ilmapiirin (Taulukko 1). Suurin osa vanhemmista kokee leikkikoulun ilmapiirin melko hyväksi. Keskiarvo vastauksissa on 3,1.

TAULUKKO 1. Kuinka positiiviseksi koet leikkikoulun ilmapiirin?

huono	1	2	3	4	hyvä	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	1	0	10	4		15	3,13

Seuraava kysymys selvitti vanhempien kokemuksia, kuinka heidät ja lapset otetaan vastaan leikkikoulussa aamuisin. Tässä kysymyksessä vastausten keskiarvo oli 3,3. Enemmistö vanhemmista vastasi kysymykseen ”hyvin” ja huonoa arvostelua ei vastauksissa ollut. (Taulukko 2.) Heleniuksen ym. (2001, 22–23) mukaan päivähoiton henkilökunnan tulisi säännöllisesti ja mahdollisuuksien mukaan rakentaa kaksisuuntaista vuoropuhelua vanhempien kanssa. Näitä tilanteita ovat luonnollisesti tuonti- ja hakutilanteet, joissa voidaan vaihtaa päivän kuulumiset ja jakaa lapsen kehitystä koskevan yhteisymmärryksen. Tämä luo vanhemmille tunteen, että he ovat tervetulleita päivähoitoyhteisöön ja heillä on mahdollisuus osallistua hoitoa ja kasvatusta koskevaan päätöksentekoon.

TAULUKKO 2. Miten koet, että teidät ja lapsenne vastaanotetaan aamuisin?

huono	1	2	3	4	hyvä	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	0	2	6	7		15	3,33

7.1.2 Vanhemmuuden tukeminen

Leikkikoulun asioista tiedottamisen riittävydestä kysyttäessä vanhempien vastausten keskiarvo oli 3,6. (Taulukko 3) Vastauksissa yleisin oli hyvin eli leikkikoulun asioista tiedotetaan vanhempien mielestä riittävästi. Yhtään huonoa tai melko huonoa arvostelua ei ollut.

TAULUKKO 3. Koetko, että leikkikoulun asioista tiedottaminen on riittävä?

huono	1	2	3	4	hyvä	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	0	0	6	9		15	3,6

Vaihtelua vastauksissa herätti kysymys montessoripedagogiikasta saadun tiedon määrästä ja onko tietoa jaettu tarpeeksi (Taulukko 4). Vastausten keskiarvo oli 2,9. Vastauksissa yleisin oli melko paljon, jonka oli vastannut yhdeksän viidestätoista. Yksi vastaajista koki, että tiedonsaanti on ollut huonoa ja kaksi, että se on ollut melko huonoa. Puolestaan kolme vastaajista kokee, että tiedonsaanti on ollut riittävää ja arvioineet sen hyväksi.

TAULUKKO 4. Oletteko mielestänne saaneet tarpeeksi tietoa montessoripedagogiikasta?

vähän	1	2	3	4	paljon	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	1	2	9	3		15	2,93

Viidennessä kysymyksessä kysyttiin, tukeeko leikkikoulu riittävästi vanhemmuutta (Taulukko 5). Vastausten välillä oli vaihtelua. Keskiarvo on 3. Tulokset ovat jakaantuneet kaikkien vastausvaihtoehtojen välille. Yksi vastauksista on arvioinut vanhemmuuden tuen huonoksi, kaksi melko huonoksi, kahdeksan melko hyväksi ja neljä, että tukea on paljon.

TAULUKKO 5. Tukeeko leikkikoulu mielestänne riittävästi vanhemmuutta?

vähän	1	2	3	4	paljon	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	1	2	8	4		15	3

Kuudennessa kysymyksessä vanhemmat arvioivat miten hyvin leikkikoulun kasvatustyö tukee vanhempien omaa kasvatustyötä (Taulukko 6). Vastausten keskiarvo on 3,5. Vastaajista kaksi arvioi kasvatustyön tukemisen melko huonoksi, kolme melko hyväksi ja kymmenen hyväksi. Päivähoidon henkilöstön on oleellista tiedostaa päivähoidon ja kodin kasvatustyön erot. On ymmärrettävä, että lapsi on aina osa perhettä, jolla on lasten hoidon lisäksi monenlaisia tehtäviä. Vanhempien kasvatustyötä tuettaessa tulee siis ottaa huomioon perheen kokonaistehtävä eli esimerkiksi kasvatustehtävän lisäksi perheillä on taloudellinen tehtävä. Perheenjäsenillä voi olla myös erilaisia tarpeita sekä muun muassa töitä ja harrastuksia. Tämä ymmärrys auttaa tarkastelemaan kodin tehtävää laajemmin ja arvioimaan ”lapsen parasta” osana perheen kokonaisuutta. (Helenius ym. 2001, 263–264.)

TAULUKKO 6. Miten hyvin leikkikoulun kasvatustyö on mielestänne tukenut omaa kasvatustyötänne?

huono	1	2	3	4	hyvä	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	0	2	3	10		15	3,53

7.1.3 Yhteistyö vanhempien kanssa

Henkilökunnan luotettavuudesta kysyttäessä keskiarvo on 3,9 (Taulukko 7). Vastauksista kolmetoista arvosteli luotettavuuden hyväksi ja kaksi melko hyväksi.

TAULUKKO 7. Kuinka luotettavana pidätte henkilökuntaa?

vähän	1	2	3	4	paljon	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	0	0	2	13		15	3,87

Vanhemmat kokevat leikkikoulun turvalliseksi, mikä tulee esille kahdeksannesta kysymyksestä (Taulukko 8). Kysymyksen keskiarvo on 3,8 ja suurin osa kokee leikkikoulun hyvin turvalliseksi.

TAULUKKO 8. Onko leikkikoulu mielestänne turvallinen?

vähän	1	2	3	4	paljon	Yhteensä	Keskiarvo
	0	0	3	12		15	3,8

Yhdeksännessä kysymyksessä pyydettiin arvioimaan vanhempien omaa osallisuutta lastensa päivähoitoon (Taulukko 9). Vastausten keskiarvo kysymyksessä on 3,4. Vastaukset jakaantuivat asteikolla lukujen 2-4 välille niin, että tuloksista yksi on melko huono, seitsemän on melko hyvä ja seitsemän on hyvä. Vanhempien osallisuus lastensa varhaiskasvatuksessa on otettu paremmin huomioon vuoden 2002 jälkeen, jolloin valtionneuvosto vahvisti varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset. Varhaiskasvatuksen linjaukset painottavat vanhempien ja kasvatushenkilöstön kumppanuutta kasvatuksessa. Kasvatuskumppanuudessa yhdistyvät parhaimmillaan päivähoiton ja vanhempien tiedot ja kokemukset. Tämä edellyttää sitoutumista lasten kasvun, kehittymisen ja oppimisprosessin tukemisessa niin päivähoiton kasvatushenkilöstöltä kuin vanhemmilta. (Keskinen ym. 2004, 106–107.)

TAULUKKO 9. Miten arvioisitte oman osallistumisenne lapsenne päivähoidon?

huono	1	2	3	4	hyvä	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	0	1	7	7		15	3,4

Kysyttäessä sitä, kuinka hyödyllisinä vanhemmat kokevat lastensa päivähoidon koskevat keskustelut, vaihtelua vastausten välillä oli vähän (Taulukko 10). Keskiarvo oli 3,7 ja viisi vastanneista oli valinnut melko hyvän ja kymmenen hyvän. Hyvä yhteistyö vanhempien ja työntekijöiden välillä lisää luottamusta, jolloin päivähoidon koskevat keskustelut ovat usein syvällisempiä. Tällöin keskusteluissa on myös enemmän sisältöä ja ne ovat hyödyllisempiä tiedonkulun toimiessa. (Helenius ym. 2001, 23.)

TAULUKKO 10. Kuinka hyödyllisinä koette lastanne koskevat keskustelut?

huono	1	2	3	4	hyvä	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	0	0	5	10		15	3,67

7.1.4 Ympäristö

Kysymys 11. on jaettu kolmeen osaan, joista ensimmäisessä eli a) osassa kysytään tyytyväisyyttä leikkikoulun sisätiloihin. Ensimmäisen osan keskiarvo on 2,7. Suosituin vastaus on melko hyvä. Vastaustan keskinäistä vaihtelua esiintyi lukujen 2–4 välillä niin, että viisi vastaajaa arvioi sisätilat melko huonoksi, yhdeksän melko hyväksi ja yksi hyväksi. Puolestaan kysymyksen 11. b) osassa kysyttiin tyytyväisyyttä leikkikoulun ulkotiloihin. Tässä keskiarvo on 2,5. Vastauksista yksi luokittelee leikkikoulun ulkotilat huonoksi, seitsemän melko huonoksi, viisi melko hyväksi ja kaksi hyväksi. Kysymyksen 11. c) osassa kysytään tyytyväisyyttä leikkikoulun välineisiin. Keskiarvo on 3,3. Vastanneista kaksi kokee välineet melko huonoksi, kuusi melko hyväksi ja seitsemän hyväksi. Kokonaiskeskiarvo kysymyksen 11. osien välillä on 2,9. (Taulukko 11.)

TAULUKKO 11. Miten tyytyväisiä olette leikkikoulun a) sisätiloihin b) ulkotiloihin c) välineisiin?

huono	1	2	3	4	hyvä	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
a)	0	5	9	1		15	2,73
b)	1	7	5	2		15	2,53
c)	0	2	6	7		15	3,33
Yhteensä	1	14	20	10		45	2,87

Seuraavassa kysymyksessä pyydettiin kehittämideoita kysymyksen 11. osiin. Kysymys 12 on avoin kysymys ja siihen on vastannut kahdeksan kyselyyn osallistunutta. Vastauksissa tulee esille seuraavat kommentit. Leikkikouluun toivotaan lisää esimerkiksi englannin kielen kielikylpyjä, enemmän ulkoilua piha-alueen ulkopuolella, sillä piha-alue on pieni sekä vanhemmille, erityisesti uusille perheille, kirjallinen tietopaketti Montessoripedagogiikasta sekä tietoa, miten asiat näkyvät leikkikoulussa käytännössä. Tämä auttaisi vanhempia ymmärtämään tietyt käytännöt, jotka eroavat niin kutsutuista tavallisista päiväkodeista. Lisäksi esille nousi toive, että Mikkeliin perustettaisiin Montessori-luokka perusopetukseen, jotta lapset voisivat jatkaa siellä leikkikoulun jälkeen. Toiveena oli myös ilmoitustaululle nurkka, jossa voisi ilmoittaa ostettavasta, myytävästä tai annettavasta tavarasta. Tällä keinolla saisi turhan tavaran kiertoon, kuten liikuntavälineet ja polkupyörät. Vastauksessa todetaan myös, että ammatikorkeakoulun opiskelijoita voitaisiin hyödyntää esimerkiksi siten, että he pitäisivät lapsille liikunta- tai taidetuokioita. Lisäksi leikkikoulun tapahtumien markkinointia tulisi tehostaa, jotta tapahtumiin saataisiin muitakin kuin leikkikoululaisten vanhempia. Eräs vastaus lisäsi, ettei ole uusia ideoita.

7.1.5 Leikkikoulun toiminta

Kysymyksessä 13. kysyttiin, onko leikkikoululla vastaajien mielestä tarpeeksi monipuolista toimintaa (Taulukko 12). Keskiarvo vastauksissa on 3,3. Vastanneista kaksi arvioi toiminnan monipuolisuuden melko huonoksi, seitsemän melko hyväksi ja kuusi hyväksi.

TAULUKKO 12. Onko mielestäsi leikkikoululla tarpeeksi monipuolista toimintaa?

vähän	1	2	3	4	paljon	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	0	2	7	6		15	3,27

Seuraava kysymys, jossa kysyttiin kaipaisivatko vastaajat jotain lisää ja mitä, on yhdistetty edelliseen kysymykseen. Se on avoin kysymys. Tähän kysymykseen saatiin vastauksia kahdeksan, joista kaksi on tyhjiä. Muissa vastauksissa tulee esille, että Takataskujen puolelle kaivattaisiin enemmän liikuntapäiviä, liikuntaa myös aamupäiviin sekä muun muassa retkiä lisää. Lisäksi toivotaan, että isommille lapsille olisi enemmän ulkoilua ja että hoitajat voisivat kertoa lapsen päivästä jotakin pientä hakutilanteissa. Ulkoleikkeihin toivotaan monipuolisempaa toimintaa sekä voisi olla esimerkiksi luontoretkiä tai retkiä esimerkiksi kirjastoon sekä taidenäyttelyihin tai muihin vastaaviin.

15. kysymys oli myös avoin ja siinä kysytään millaisia vanhemmille järjestetyt tilaisuudet ovat vastaajien mielestä olleet. Vastauksia on kahdeksan. Mieluisana on koettu yhteiset aamupalat ja tutustuminen päivähoitoon. Vanhempainillat, joissa kerrotaan leikkikoulun arjesta ja toiminnasta ovat hyödyllisiä ja mukavia. Joulu- ja kevätkuuhlat on koettu myös mieluisiksi ja niistä halutaan pitää kiinni. Juhlien kestoa tulisi kuitenkin tarkistaa, sillä pienimmille yli tunnin kestävä juhla on liian pitkä. Juhlien lopussa on mukava jutella ja herkutella. Lasten kasvatukseen liittyen toivottaisiin pieniä luentoja. Yleisesti tilaisuudet ovat olleet mieluisia, sillä niissä on helppo jutella niin hoitajien kuin muiden vanhempien kanssa. Talkoot koetaan hyviksi, mutta niihin toivotaan selkeämpää työnjakoa. Tilaisuuksien, kuten juhlat ja äitien ja isien päivät, lisäksi toivotaan lisää retkiä.

Palautekyselyn 16. kysymys pyysi pohtimaan, kokevatko vastaajat voivansa vaikuttaa leikkikoulun toimintaan (Taulukko 13). Kysymys oli suljettu ja sen keskiarvo oli 2,9. Kolme vastaajista koki voivansa vaikuttaa melko huonosti, kymmenen melko paljon ja kaksi paljon.

TAULUKKO 13. Koetko voitavasi vaikuttaa leikkikoulun toimintaan?

vähän	1	2	3	4	paljon	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	0	3	10	2		15	2,93

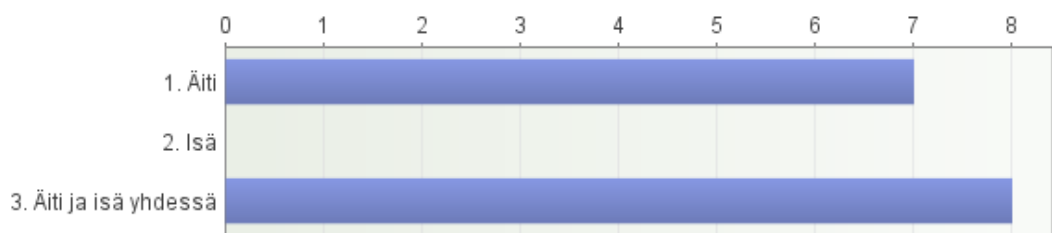
17. kysymyksessä kysyttiin, kuinka tyytyväisiä vastaajat ovat kokonaisuudessaan leikkikoulun toimintaan (Taulukko 14). Keskiarvo on 3,5. Yksi vastanneista on melko vähän tyytyväinen leikkikouluun kokonaisuudessaan, viisi on melko paljon tyytyväisiä ja yhdeksän on tyytyväisiä leikkikouluun.

TAULUKKO 14. Kuinka tyytyväinen olet leikkikouluun kokonaisuudessaan?

vähän	1	2	3	4	paljon	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	0	1	5	9		15	3,53

Viimeisessä avoimessa kysymyksessä kysytään, onko vastaajilla muuta, mitä he haluaisivat kertoa. Tähän vastanneita on viisi. Vastauksissa on kaksi tyhjää vastausta. Kiitosta tulee siitä, että leikkikoululla on oma keittäjä. Myös hoitajille kiitetään hyvästä lastenhoidosta ja jaksamisesta. Eräs vastaaja toteaa, että on tärkeää, kun voi olla töissä levollisin mielin. Sisäilman laatua kommentoidaan kysymysmerkin kanssa. Lisäksi äänenvoimakkuuden säätelyä ja rauhallisen ilmapiirin säilyttämistä jatkossakin toivotaan.

Viimeisenä suljettuna kysymyksenä puolestaan on palautekyselyyn vastanneiden kartoittaminen eli onko kyselyyn vastannut äiti, isä vai äiti ja isä yhdessä. Vastanneista seitsemän on pelkästään äitejä, pelkästään isien täyttämiä kyselyitä ei ole ja äitien ja isien yhdessä täyttämiä kyselyitä on kahdeksan. Yhteensä vanhempien palautekyselyihin vastasi siis viisitoista. (Kuva 2.)

Kuva 2. Kyselyyn vastasi?

7.2 Työntekijät

Työntekijöiden kyselyssä keskeiset teemat ovat työyhteisö, ohjaaminen, yhteistyö vanhempien kanssa sekä tulevaisuuden näkymät. Näin kyselylomake on teemoitettu ja kyselyn tulokset jaotellaan samalla tavalla. Työntekijöiden kysely annettiin kaikille kasvatustehtävissä olevalle kuudelle työntekijälle. Viisi työntekijää vastasi kyselyyn.

Kysely alkaa selvittämällä leikkikoulun työntekijöiden perustietoa. Kysemyksistä käy ilmi, että työntekijöiden keski-ikä oli 40,4 vuotta. Keskimääräinen työskentelyaika päivähoidoalalla työntekijöillä oli 13,2 vuotta ja keskimääräinen työskentely aika Mikkelin Montessori-leikkikoulussa oli 7,1 vuotta.

7.2.1 Työyhteisö

Alla olevasta taulukosta selviää, että leikkikoulun työntekijöistä neljä kokee työnsä olevan melko paljon moniammatillista, yhden mielestä moniammatillisuutta esiintyy melko vähän (Taulukko 15). Hujalan ym. (2011, 304) mukaan moniammatillisuus näkyy päiväkodin toiminnassa muunmuassa erityisosaamisen huomioimisena, yhteisten päämäärien luontia ja käyttöönottona sekä laaja-alaisena kasvatustyönä. Keskiarvo kaikissa vastauksissa on 2,8.

TAULUKKO 15. Kuinka moniammatillista koet työsi olevan?

vähän	1	2	3	4	paljon	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	0	1	4	0		5	2,8

Työnjaon leikkikoulussa neljä työntekijää koki melko hyväksi ja yksi hyväksi. Vastauksien keskiarvo oli 3,2. (Taulukko 16.)

TAULUKKO 16. Kuinka työnjako sujuu työyhteisössänne?

huono	1	2	3	4	hyvä	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	0	0	4	1		5	3,2

Seuraava kysymys koski työyhteisön kehittymistä viimeisen vuoden aikana. Lähes kaikissa vastauksissa työyhteisön koettiin olevan muuttunut henkilöstö vaihdosten

myötä. Entinen johtaja jäi eläkkeelle ja uusi johtaja lopetetti työssään vain muutaman kuukauden jälkeen. Päiväkodin johtajan tehtävänä on vastata koko päiväkodin toiminnasta, suunnittelusta, toteuttamisesta sekä kehittymisestä (Keskinen ym 1999, 69). Muutamasta vastauksesta ilmeni, että johtajan puuttuminen on vähentänyt kehittymisen resursseja sekä tuonut muutoksia työtehtäviin. Vastuuta suunnittelusta ja toteutuksesta on jaettu enemmän. Leikkikoulun kannatusyhdistyksen hallitus on kehittynyt osallistumalla enemmän leikkikoulun ja henkilökunnan asioihin.

Seuraavassa kysymyksessä pyrittiin selvittämään, voivatko työntekijät toteuttaa työtään parhaalla mahdollisella tavalla. Jokaisesta vastauksesta ilmenee, että työn toteuttaminen parhaalla mahdollisella tavalla on haastavaa tietyissä tilanteissa ja tiettyjen syiden vuoksi. Monessa vastauksessa kerrotaan että, kiireen tuntu ja työntekijöiden vähäinen määrä suhteessa lapsiin vaikeuttaa työn toteuttamista parhaalla mahdollisella tavalla. Työntekoa haittasi muutaman työntekijän mielestä laaja työnkuva sekä liian vähälle huomiolle jäävät erityislapset.

Seuraavasta kysymyksestä selviää, oliko henkilökuntaa työntekijöiden mielestä riittävästi (Taulukko 17). Kuten edellisen kysymyksen vastauksista ilmeni, työntekijät kokevat usein että kasvatustavustallista henkilökuntaa on liian vähän. Kysymyksessä yksi vastasi vähän, kaksi melko vähän, yksi melko paljon ja yksi työntekijä vastasi paljon.

TAULUKKO 17. Onko henkilökuntaa mielestäsi riittävästi?

vähän	1	2	3	4	paljon	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	1	2	1	1		5	2,4

Yhdeksännellä kysymyksellä selvitettiin, mikä työntekijöiden mielestä työssä on palkitsevaa ja mikä kuormittavaa. Leikkikoulun työntekijät kokivat, että palkitsevaa heidän työssään on nähdä lasten oppiminen ja kehittyminen, lapsien aitous, työyhteisön ilmapiiri, tyytyväiset vanhemmat, iloiset lapset, lasten innokkuus sekä lapsilta ja vanhemmilta saatava palaute. Lähes jokaisessa vastauksessa lapsen oppiminen ja kehittyminen oli palkitsevaa, muuten vastausten välillä on eroja. Kuormittavaksi työntekijät kokevat työssään kiireen, melun, aikuisten riittämättömyyden, työrauhan puuttumisen, liian suuren työmäärän. Lähes jokaisessa vastauksessa on maininta kiireen tunteista. Keskinen ym. (1999, 9) toteaaakin teoksessaan, että päiväkodissa työskentely on

kuormittavaa niin henkisesti kuin fyysisesti. Henkisesti kuormittavia tekijöitä ovat esimerkiksi kiireen tuntu ja meluisuus, aivan kuten tutkimuskohteemmekin olivat todenneet. Fyysisesti työstä raskasta tekee esimerkiksi huonot työasennot sekä lasten nosteleminen. (Keskinen 1999, 8-9.) Työntekijöiden riittämättömyys, jonka tutkimuskohteemme myös vastauksissaan mainitsi, voi Keskinen ym. (1999,33) mukaan johtaa päivähoidon laadun heikkenemiseen.

Seuraavassa kysymyksessä selvitettiin kuinka paljon työtehtävät ovat sidoksissa ammattinimikkeisiin (Taulukko 18). Alla olevasta taulukosta selviää, että yhden työntekijän mielestä työtehtävät ovat sidoksissa ammattinimikkeisiin vähän, kolmen mielestä melko vähän ja yhden työntekijän mielestä melko paljon. Kenenkään mielestä työtehtävät eivät ole sidoksissa ammattinimikkeisiin paljon. Keskiarvo oli kaksi.

TAULUKKO 18. Kuinka paljon työtehtävät ovat sidoksissa ammattinimikkeisiin?

vähän	1	2	3	4	paljon	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	1	3	1	0		5	2

Viimeisessä kysymyksessä pyrittiin selvittämään kuinka toimivaksi työntekijät kokevat työyhteisönsä (Taulukko 19). Jokainen työntekijä kokee työyhteisön toimivuuden melko hyväksi. Keskiarvo on 3,0. Työyhteisön toimivuudella on suuri merkitys, sillä parhaimmillaan toimiva työyhteisö voi motivoida työntekijöitä. Toimivassa työyhteisössä ongelmat osataan käsitellä hyvin, jolloin työntekijöiden stressitaso ei nouse. (Keskinen ym. 1999, 8, 33.)

TAULUKKO 19. Kuinka toimivaksi koet työyhteisösi?

huono	1	2	3	4	hyvä	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	0	0	5	0		5	3

7.2.2 Ohjaaminen

Ensimmäisenä ohjaamiseen liittyvänä kysymyksenä kysyimme työntekijöiltä, mitkä heidän mielestään ovat kolme keskeisintä kasvatustavoitetta leikkikoulussa. Jokaisessa viidessä vastauksessa lapsen omatoimisuus oli tärkeä kasvatustavoite. Lapsen oma-

toimisuuden korostaminen on yksi montessoripedagogiikan keskeisimmistä tavoitteista, sillä montessoripedagogiikan yhden suurimman tavoitteen voi kiteyttää lauseeseen: ”Auta minua tekemään itse” (Suomen Montessoriliitto.) Työntekijöiden mielestä keskeisiä kasvatustavoitteita ovat myös lapsen yksilöllisen kasvun tukeminen, lapsen oimien kiinnostuksen kohteiden löytyminen, toisten kunnioittaminen, sosiaalisuuteen ohjaaminen, itsenäisyyteen kasvattaminen, hyvän itsetunnon syntyminen sekä hyvien ja kauniiden tapojen opettaminen.

Seuraavassa kysymyksessä selvitimme, kuinka onnistuneesti työntekijät kokivat selvittävänsä lasten väliset konfliktit (Taulukko 20). Neljä työntekijää koki selvittävänsä konfliktit melko hyvin ja yksi koki selvittävänsä ne hyvin. Keskiarvo on 3,2.

TAULUKKO 20. Kuinka onnistuneesti koet selvittäväsi lasten väliset konfliktit?

huono	1	2	3	4	hyvä	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	0	0	4	1		5	3,2

Kysymyksessä 14 pyrimme selvittämään kuinka paljon montessoripedagogiikka ohjaa työntekijöiden toimintaa (Taulukko 21). Kolmen työntekijän mielestä montessoripedagogiikka ohjaa heidän toimintaa paljon ja kahden työntekijän mielestä melko paljon. Keskiarvo tämän kysymyksen vastauksissa on 3,6.

TAULUKKO 21. Kuinka paljon montessoripedagogiikka ohjaa toimintaasi leikkikoulussa?

vähän	1	2	3	4	paljon	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	0	0	2	3		5	3,6

Seuraavassa kysymyksestä selvitettiin, kuinka selkeät ohjeet työntekijöiden mielestä leikkikoulussa on erityistilanteiden varalle (Taulukko 22). Esimerkkinä kysymyksessä oli lastensuojelullisen tarpeen selvittäminen. Taulukosta selviää, että neljä työntekijää oli sitä mieltä, että ohjeet ovat melko huonot ja yhden työntekijän mielestä ohjeet erityistilanteiden varalle ovat melko hyvät. Keskiarvo on 2,2.

TAULUKKO 22. Kuinka selkeät ohjeet leikkikoulussa on mielestäsi erityistilanteiden varalle?

huono	1	2	3	4	hyvä	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	0	4	1	0		5	2,2

Viimeisessä ohjaamiseen liittyvässä kysymyksessä selvitimme ovatko leikkikoulun tilat työntekijöiden mielestä riittävät monipuoliselle toiminnalle (Taulukko 23). Kysymyksen keskiarvo oli 2. Yhden työntekijän mielestä tilat ovat huonot, kolmen mielestä melko huonot ja yhden työntekijän mielestä tilat ovat melko hyvät monipuoliselle toiminnalle. Leikkikoulun tiloihin työntekijät eivät ole kovin tyytyväisiä. Heleniuksen (2001, 282–283) mukaan onnistuneesti suunnitellut tilat päivähoitossa ovat kahdella tapaa merkityksellisiä. Ympäristö tukee lapsen kehitystä ja kasvua turvallisissa oloissa sekä antaa henkilökunnalle mahdollisuuden olla tarvittavan lähellä lapsia.

TAULUKKO 23. Ovatko leikkikoulun tilat mielestäsi riittävät monipuoliselle toiminnalle?

huono	1	2	3	4	hyvä	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	1	3	1	0		5	2

7.2.3 Yhteistyö vanhempien kanssa

Tämän teeman ensimmäisenä kysymyksenä selvitimme kuinka hyödyllisiksi työntekijät kokevat vanhempien kanssa käytävät keskustelut (Taulukko 24). Neljä työntekijästä koki, että keskusteluista on paljon hyötyä ja yksi koki, että keskusteluista on melko paljon hyötyä. Alla olevasta taulukosta ilmenee vastaukset, keskiarvona oli 3,8.

TAULUKKO 24. Kuinka hyödyllisiä vanhempien kanssa käytävät keskustelut ovat?

vähän	1	2	3	4	paljon	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	0	0	1	4		5	3,8

Selvitimme seuraavassa kysymyksessä kuinka avoin ilmapiiri keskusteluissa työntekijöiden mielestä on (Taulukko 25). Vastauksista ilmeni, että jokaisen työntekijän mielestä ilmapiiri oli melko hyvä. Keskiarvo oli siis kolme.

TAULUKKO 25. Kuinka avoin ilmapiiri keskusteluissa on?

huono	1	2	3	4	hyvä	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	0	0	5	0		5	3

Kysymys 19 oli avoin ja siinä selvitimme, minkälaisia ovat yleisimmät ristiriidat vanhempien kanssa. Kaksi työntekijää vastasi, että ristiriitoja ei ole vanhempien kanssa syntynyt. Kahdesta vastauksesta ilmeni, että lapsen hoitoajat ovat aiheuttaneet ristiriitoja. Ristiriitoja työntekijöiden mielestä aiheutuu myös jos työntekijän ja vanhemman näkemykset lapsen parhaasta eivät kohtaa tai jos vanhemmat eivät ymmärrä, että leikkikoulun ryhmässä toimitaan eri tavalla kuin kotona.

Kysymys 20 oli avoin ja siinä selvitimme miten leikkikoulu tukee parhaiten vanhempia lastensa kasvatuksessa. Yksi päivähoiton tavoite on tukea vanhempia lastensa kasvattamisessa (Huttunen 1989, 76). Vastauksista ilmeni seuraavanlaisia asioita. Jokaisesta vastauksesta ilmenee, että työntekijät tukevat vanhempia keskustelun avulla. Keskustelu on päivittäistä kohtaamista sekä kuuntelemista. Keskinen ym. (2004, 109) toteaaakin kirjassaan, että vanhempien tukeminen päivähoidossa liittyy usein arkisiin luonteviin keskusteluihin sekä kohtaamisiin. Vanhempainilloissa sekä lapsen vasu keskusteluissa sekä vanhempainvarteissa käydään myös kasvatusta tukevaa keskustelua. Keskusteluissa mietitään työntekijöiden mukaan muunmuassa yhteisiä tavoitteita, sääntöjä, lapsen vahvuuksia ja heikkouksia sekä annetaan vinkkejä. Tarvittaessa ohjataan asiantuntijoiden luo.

21. kysymys oli suljettu ja siinä selvitimme, kuinka hyvin vanhemmat työntekijöiden mielestä osallistuvat lastensa päivähoitoon (Taulukko 26). Vanhempien osallisuus lastensa päivähoitoon on tärkeää muunmuassa sen vuoksi, että se on yksi laadukkaan varhaiskasvatuksen perusta (Keskinen ym. 2004, 107). Yhden työntekijän mielestä vanhemmat osallistuvat melko huonosti, kolmen mielestä melko hyvin ja yhden työntekijän mielestä hyvin. Keskiarvo on kolme.

TAULUKKO 26. Kuinka hyvin mielestäsi vanhemmat osallistuvat lastensa päivähoidon?

huonosti	1	2	3	4	hyvin	Vastauksia yhteensä	Keskiarvo
	0	1	3	1		5	3

7.2.4 Tulevaisuus

Ensimmäinen leikkikoulun tulevaisuutta selvittävä kysymys on avoin ja siinä pyrittiin selvittämään, mitä työntekijät toivoisivat leikkikoulun toiminnassa parannettavan. Neljän työntekijän vastauksesta ilmeni, että henkilökuntaa toivottaisiin olevan enemmän. Kahdesta vastauksesta käy myös ilmi, että leikkikoulun taloustilannetta olisi parannettava. Muita parantamishdotuksia leikkikoulun toiminnalle on myös toimiva sijaisten saanti, isommat tilat sekä työnohjaus.

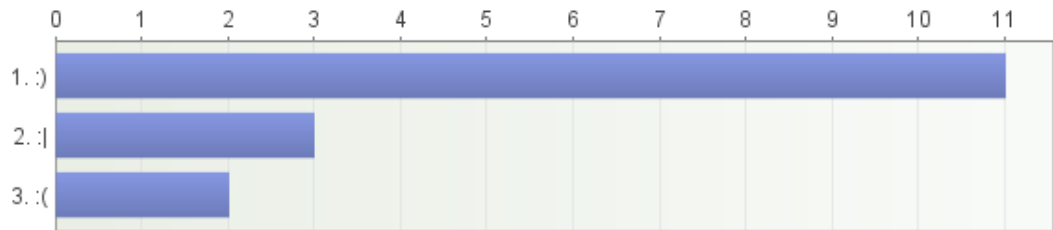
Viimeinen työntekijöiltä kysyttävä kysymys oli avoin ja siinä selvitettiin millaisia haasteita työntekijät kokevat työlleen tulevaisuudessa. Haasteita työntekijöiden mielestä ovat kaikkien perheiden erilaisiin tarpeisiin vastaaminen, lasten oppimisen ja kehittymisen ongelmat, kiire, vaikeat työasennot, leikkikoulun taloudellinen tilanne sekä montessoripedagogiikan riittävä toteutuminen leikkikoulussa.

7.3 Lapset

Lapset täyttivät kyselyn yhdessä vanhempiansa kanssa. Palautekyselyssä oli 12 kysymystä, joista osa suljettuja ja muutama avoin. Vastausvaihtoehtoja oli kolme. Hymynaama tarkoitti kyllä/paljon, suorahymynaama melko paljon / melko hyvin ja hymynaama alaspäin oli ei / vähän. Kaikkiin suljettuihin kysymyksiin oli vastannut kaikki lapset (16 kpl) ja avoimiin vastausmäärä oli hieman pienempi. Aluksi kerromme kysymyksen ja tulokset kirjallisesti, jonka jälkeen graafinen kuva havainnollistaa tutkimustulosta tarkemmin. Lasten kyselyssä viimeiselle sivulle oli varattu tilaa jos lapsi halusi piirtää. Opinnäytetyömme alussa, ennen kuvailulehteä, on kaksi lasten piirustusta.

Ensimmäinen ja toinen kysymys olivat suljettuja ja vastaajia oli 16. Ensimmäisestä kysymyksestä selvisi millä mielellä lapset menivät päivähoidon. Alla olevasta kuvas-

ta 3. selviää, että 11 vastaajista meni päivähoitoon hyvällä mielellä, 3 melko hyvällä mielellä ja 2 vastaajista meni huonolla mielellä.

Kuva 3. Millä mielellä menit leikkikouluun tänään/eilen?

Toisesta kysymyksestä kävi ilmi millä mielellä lapset lähtivät päivähoidosta. Kuvasta 4 ilmenee, että vastaajista 13 lähtivät hyvällä mielellä päivähoidosta, 1 lähti melko hyvällä mielellä ja 2 lähti huonolla mielellä.

Kuva 4. Millä mielellä lähdit leikkikoulusta tänään/eilen?

Kolmas kysymys selvitti oliko lapsella leikkikavereita tänään/eilen päivähoidossa. Tuloksista käy ilmi, että 13 lapsella oli leikkikavereita paljon, kahdella melko paljon ja yhdellä vähän. Usealla lapsella on siis ollut leikkikavereita päivän aikana, mutta kuitenkin yksi lapsi kokee olleensa ilman kavereita. Erityisen tärkeää on, että jokainen lapsi kokee hänellä oltavan vertaisuhteita. Vertaisuhteet ovatkin tärkeä osa lapsen elämää, sillä niiden avulla lapsi oppii esimerkiksi leikkimään, riitelemään, sopimaan ja ihmettelemään maailmaa yhdessä ystävän kanssa (Helenius 2001, 96–97).

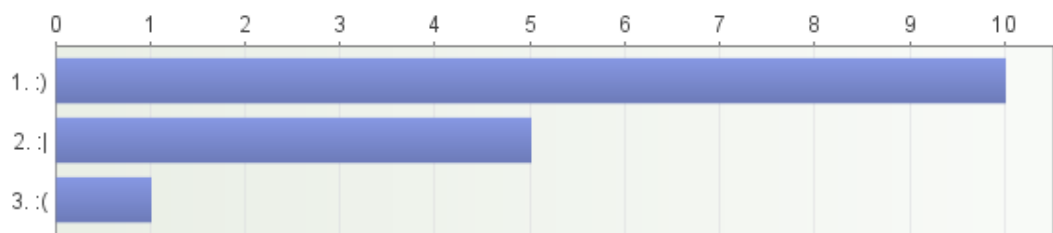
Kuva 5. Oliko sinulla leikkikavereita tänään/eilen?

Kuvasta 6 selviää, että 15 lapsen mielestä aikuiset kuuntelivat lasta päivähoitossa hyvin. Yhden lapsen mielestä työntekijät kuuntelivat lasta huonosti.

Kuva 6. Kuuntelivatko aikuiset sinua leikkikoulussa hyvin tänään/eilen?

Viidennestä suljetusta kysymyksestä selvisi, mitä mieltä lapset ovat leikkikoulun leikkivälineistä (Kuva 7). Vastaajista 10 lasta oli tyyttäisiä leikkivälineisiin, 5 vastaajista oli melko tyytyväisiä ja 1 vastaaja ei ollut tyytyväinen leikkivälineisiin. Usea lapsista koki pitävänsä leikkikoulun leikkivälineistä. Leikkivälineiden tyytyväisyyteen voi osittain vaikuttaa myös välineiden helppo saatavuus ja niiden helppo käytettävyys. Etenkin montessorivälineiden pitäisi olla lapsen ulottuvilla ja luoda lapselle paljon ”ahaa-elämyksiä” ja onnistumisen kokemuksia. (Mikkelin Montessorileikkikoulu.)

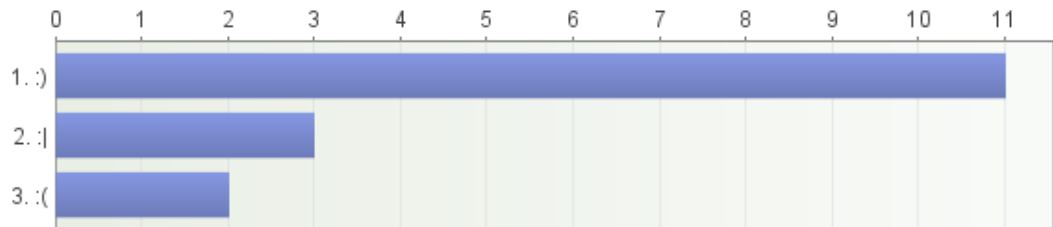
Kuva 7. Oletko tyytyväinen leikkivälineisiin?

Seuraavassa kysymyksessä lapsilta kysyttiin mitä mieltä he olivat leikkikoulun ruuasta (Kuva 8). Kuvasta selviää, että 12 vastaajista oli tyytyväisiä ja 4 vastaajista melko tyytyväisiä ruokaan.

Kuva 8. Mitä mieltä olit tänään/ eilen ruoasta?

Seitsemännestä kysymyksestä kävi ilmi, että 11 lasta oli tyytyväisiä leikkikoulun päivälepoon, 3 lasta oli melko tyytyväisiä ja kaksi vastaajista ei ollut tyytyväisiä päivälepoon (Kuva 9). Päivälevon tyytyväisyys voi vaikuttaa nukkumisympäristön rauhallisuus ja unen oikea ajoitus. Näiden kahden asian myötä päivälevosta saadaan mahdollisimman laadukasta. (Helenius 2001, 80.)

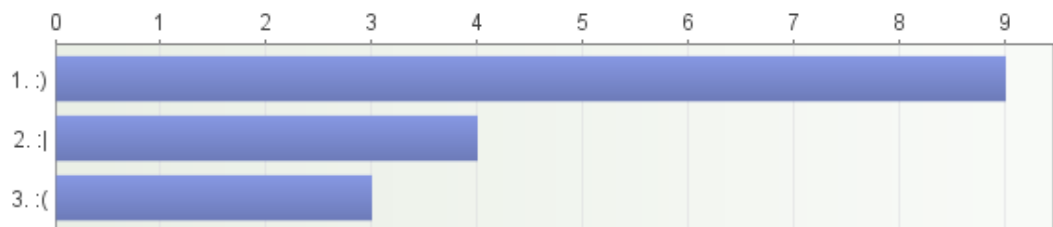
Kuva 9. Mitä mieltä olit tänään/eilen päivälevosta?

Vastaajista 14 oli tyytyväisiä ulkoiluun, yksi oli melko tyytyväinen ulkoiluun leikkikoulussa ja yksi ei ollut tyytyväinen. Alla oleva kuva 10 selventää tuloksia.

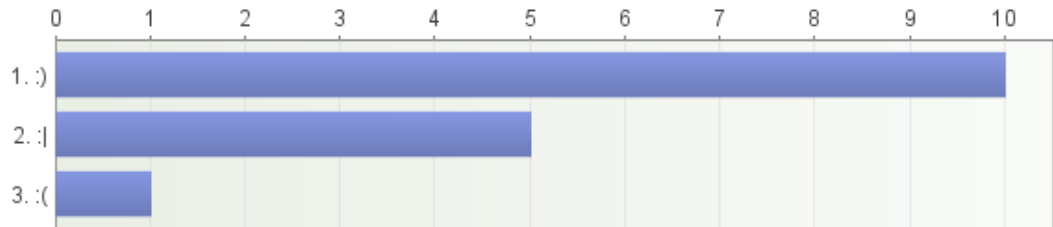
Kuva 10. Mitä mieltä olit tänään/ eilen ulkoilusta?

Kuvasta 11 selviää että 9 vastaajista olivat tyytyväisiä sääntöihin, 4 melko tyytyväisiä ja kolme ei ollut tyytyväisiä leikkikoulun sääntöihin.

Kuva 11. Mitä mieltä olit tänään/ eilen säännöistä?

Lapsilta kysyttäessä, mitä mieltä he olivat leikkikoulun toiminnasta, suurin osa oli tyytyväisiä toimintaan (Kuva 12). Kuitenkin viisi oli melko tyytyväisiä ja yksi ei ole ollut tyytyväinen toimintaan. Kuvasta 11 ilmenee vastauksen graaffisesti.

Kuva 12. Mitä mieltä olit tänään/ eilen toiminnasta?

Kysymys 11. oli avoin ja siinä pyrittiin selvittämään mikä oli lapsista ollut mukavinta tänään/eilen. Vastaajia kysymykseen on ollut 14 ja vastauksista esiin on noussut päällimmäisenä leikkiminen kavereiden kanssa, aamu- ja ruokapiirit sekä ulkoilu. Leikkiminen kuuluu lapsen kehitykseen. Leikin lomassa lapsen itsetunto kohoaa, elämänhalu kasvaa ja lapselle syntyy kokemuksia todellisesta maailmasta. (Helenius 2011, 133.) Tämän vuoksi on hyvä huomata, että päällimmäinen mukavana asiana lapsille on jäänyt mieleen leikkiminen. Lisäksi on vastattu lumihommat, ruoka, pipareiden leipominen, piirtäminen, kummitusleikit, kun ikkunassa oli jouluvalot, pikkulegot sekä kun sanottiin, että huomenna on vapaapäivä.

Viimeisenä kysymyksenä lapsia pyydettiin pohtimaan, mikä oli kurjinta leikkikoulussa päivän aikana tai eilen. Vastaajia oli 13. Kurjinta on ollut, kun kaveri riehui, kun ei olisi ruoka maistunut, mutta söi kuitenkin kaikki sekä monessa vastauksessa se, ettei ollut leikkikaveria. Lisäksi toisen pukeutumisen arvostelu: ”sulla on tyhmät tossut.” ja se kun äiti tuli hakemaan ennen kuin kakku oli valmis. Viidessä vastauksessa todettiin, ettei mikään ollut kurjaa ja yksi vastaus oli jätetty tyhjäksi.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Olemme tehneet kyselyt Hujala-Huttusen mallia mukaillen. Kyselyiden tulokset käydään läpi mallin mukaisesti. Aloitamme tuloksien läpikäynnin puitetekijöitä pohtimalla, sen jälkeen käymme läpi muutkin malliin kuuluvat tekijät.

Puitetekijät

Työntekijöiden kokemukset leikkikoulun tiloista olivat melko huonot. Vanhemmilta kysyttäessä leikkikoulun ulko- ja sisätiloista ilmeni myös tyytymättömyys, sillä vanhemmat ovat vastauksissaan vähiten tyytyväisiä tiloihin. Vanhemmilla ja työntekijöillä oli siis varsin yhdenmukaisia kokemuksia leikkikoulun tiloista. Eräs vanhemmista totesi vastauksessaan: ” Lasten kanssa voisi ulkoilla enemmän muuallakin kuin omalla pihalla, koska se on pieni”.

Vanhempien vastauksista kuitenkin huomasi, että leikkikoulun turvallisuuteen ollaan tyytyväisiä. Positiivisimmaksi vanhemmat kokivat vastauksissaan henkilökunnan luottavuuden. Vanhempien kokemukset henkilökunnasta ovat siis selvästi positiivisia. Henkilökunnan määrästä työntekijöiltä kysyttäessä ilmeni, että työntekijät eivät ole tyytyväisiä henkilökunnan määrään. Yhdeksi kuormittavuustekijäksi usea työntekijä kertoi henkilökunnan riittämättömyyden. Toinen merkittävä työntekijöiden kertoma kuormittavuustekijä oli lapsiryhmän liian suuri koko, jolloin päivähoidon laatu heikkenee. Lapsilta kysyttiin heidän kokemuksiaan siitä, kuinka hyvin työntekijät olivat päivän aikana heitä kuunnelleet. Vain yksi lapsi oli sitä mieltä, että työntekijät kuuntelivat häntä huonosti. Muiden lasten mielestä työntekijät kuuntelivat heitä hyvin. Tästä kysymyksestä voi hieman päätellä, että lapset ovat kuitenkin tältä osin tyytyväisiä henkilökunnan määrään, vaikka työntekijät kokevatkin sen liian vähäiseksi. Lasten vastauksista voi päätellä, että heidän kokemukset leikkikoulun puitetekijöistä ovat varsin positiivisia.

Välillisesti ohjaavat tekijät

Vanhemmat kokivat yhdeksi positiivisimmista asioista leikkikoulussa lastaan koskevat keskustelut. Työntekijät kokivat myös vastauksissaan positiivisimmaksi asiaksi lasten vanhempien kanssa käytävät keskustelut. Vanhemmat osallistuvat työntekijöiden mielestä lastensa päivähoitoon melko hyvin. Vanhemmilta kysyttäessä kuinka hyvin leikkikoulun kasvatustyö on tukenut omaa kasvatustyötä, vastauksista ilmeni, että vanhemmat ovat tyytyväisiä leikkikoulun tuesta heidän kasvatustyöhönsä. Näistä kysymyksistä voi siis karkeasti päätellä, että vanhempien ja työntekijöiden yhteistyö leikkikoulussa on toimivaa ja siihen ollaan tyytyväisiä.

Työntekijöiden vastauksista ilmeni, että he ovat tyytymättömiä siihen, kuinka työtehtävät ovat sidoksissa ammattinimikkeisiin. Tähän voi osittain vaikuttaa kiireen tuntu, joka on selvinnyt aiemmista vastauksista. Kun työntekijöillä on kiire ja lapsia on paljon, joutuu jokainen työntekijä tekemään sitä työtä, mikä sillä hetkellä on kiireellisintä ja tarpeellisinta, vaikka työtehtävä ei omaan työkuvaan kuuluisikaan. Työntekijöiltä kysyttäessä, kuinka toimivaksi he kokivat työyhteisönsä, oli vastaus kaikilla sama. Jokaisen työntekijän mielestä työyhteisö on melko hyvin toimiva. Näistä ja muista työyhteisöä koskevista vastauksista voi päätellä, että leikkikoulun työyhteisöön ja sen toimivuuteen monilta eri osin ollaan tyytyväisiä. Johtajuus on yksi merkittävä välillisesti ohjaava tekijä. Leikkikoulun työntekijät ovat tyytymättömiä leikkikoulun johtajuuteen. Leikkikoulussa ei kyselyiden toteuttamisen aikaan ollut johtajaa lainkaan, joten tästä syystä johtajuuteen ja sen toteuttamiseen ei oltu kovinkaan tyytyväisiä.

Prosessitekijät

Vastauksista selvisi, että vanhemmat olivat tyytymättömiä montessoripedagogiikasta saamaansa tiedon määrään leikkikoululta. Työntekijöiden vastausten mukaan montessoripedagogiikka ohjaa heidän toimintaansa leikkikoulussa monen työntekijän mielestä paljon. Leikkikoulun toimintaan vaikuttamisen vanhemmat kokivat myös huonoksi. Työntekijöiden vastauksista ilmeni, että vain harva työntekijä koki voivansa toteuttaa työtään parhaalla mahdollisella tavalla. Tästä syystä lasten perushoito saattaa kärsiä leikkikoulussa. Lapsilähtöisyys toteutuu leikkikoulussa monen työntekijän vastauksen mukaan, kun heiltä kysyttiin keskeisimpiä kasvatustavoitteita. Lapsilähtöisyys onkin yksi laadukkaan päivähoiton edellytyksistä.

Lapsilta kysyttäessä, kuinka työntekijät kuuntelivat leikkikoulussa heitä tänään, vain yksi lapsi koki, että työntekijät kuuntelivat häntä huonosti. Muut 15 vastaajaa kokivat, että työntekijät kuuntelivat hyvin heitä. Kun työntekijöiltä kysyttiin, kuinka he selvittävät lapsien väliset konfliktit, kokivat kaikki työntekijät selvittävänsä ne melko hyvin tai hyvin. Edellä mainitut kysymykset pyrkivät selvittämään lapsien ja työntekijöiden välistä vuorovaikutusta. Mielestämme vastausten pohjalta vuorovaikutus on toimiva.

Vaikuttavuustekijät

Lasten myönteiset kokemukset leikkikoulusta ilmeni monin eri tavoin lapsien vastauksissa. Kaiken kaikkiaan lapsien vastaukset olivat positiivisia ja vain harva lapsi oli tyytymätön johonkin asiaan. Lapset olivat vähiten tyytyväisiä leikkikoulun sääntöihin ja leikkivälineisiin, tosin näissäkin vastauksissa vain muutama lapsista oli tyytymätön. Erityisen tyytyväisiä lapset olivat siihen, kuinka aikuiset kuuntelivat heitä leikkikoulussa sekä ulkoiluun. Lasten tyytyväisyys ilmeni myös kysyttäessä, millä mielellä he tulevat ja lähtevät leikkikoulusta.

Vanhemmilta kysyttäessä, miten tyytyväisiä he ovat kokonaisuudessaan leikkikouluun, oli vastausten tulos erinomainen. Vanhemmilla oli siis kaikenkaikkiaan varsin positiivisia kokemuksia leikkikoulusta. Positiivisuus kiteytyi yhden vanhemman vastaukseen: ”On tärkeää, kun voi olla töissä levollisin mielin.”

9 POHDINTA

Opinnäytetyömme viimeisessä luvussa pohdimme opinnäytetyön luotettavuutta ja eettisyyttä sekä koko opinnäytetyön prosessin onnistumista.

9.1 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys

Kyselytutkimuksen tarkoituksena on tuottaa luotettavaa tietoa. Kyselyiden tulosten luotettavuus eli valideetti tulee esiin arvioitaessa tuloksia ilmiötä kuvaavaan teorian tietoon. Käytännössä, mikäli saadut tulokset yhtenevät ilmiöstä jo olemassa olevaan teorian tietoon tai täydentävät jo olemassa olevaa teorian tietoa, on tulos validi. (Virtuaali Ammattikorkeakoulu.) Kyselyt tehtiin leikkikoulun työntekijöille, vanhemmille ja lapsille käyttämättä otantaa, jotta kyselyiden tulokset laatuun liittyvistä tekijöistä olisivat mahdollisimman luotettavat ja monipuoliset. Mikkelin Montessori-leikkikoulu on pieni, joten tulosten luotettavuuden kannalta on oleellista kysyä koko kasvatushenkilöstön ja asiakkaiden mielipiteitä.

Opinnäytetyömme eettisyyttä olemme pohtineet koko opinnäytetyön ajan eri valintoja sekä sopimuksia tehdessämme ja raporttia kirjoittaessamme. Olemme suhtautuneet

opinnäytetyöhön alusta saakka rehellisesti sekä arvioineet aikataulun ja opinnäytetyön sisällön niin yhdessä leikkikoulun henkilökunnan kuin ohjaavan opettajamme kanssa. Opinnäytetyössä olemme tuoneet esiin käyttämämme lähteet huolellisesti sekä suhtautuneet materiaalin käyttöön tarkasti muun muassa valitsemalla käytettävän teoriatiedon luotettavista lähteistä. Eri tehtävät, kuten raportin kirjoittamisen, kyselyiden tuottamisen ja yhteydenpidon leikkikoulun ja ohjaavan opettajan kanssa, jaettiin tasapuolisesti.

Suunnittelu, toteutus ja tulokset ovat opinnäytetyössä kuvattu rehellisesti ja aineistoja on käsitelty luottamuksella. Kyselyt jaettiin kaikille vastaajille kirjekuorien kanssa. Tarkoituksena oli, että kyselyt palautetaan suljetuissa kirjekuorissa, jotta vastaajien anonymiteetti säilyy. Anonymiteettiä suojaasi myös se, että vain me olemme käsitelleet kyselyiden tuloksia. Mielestämme tämä onnistui hyvin.

Kyselyiden luotettavuutta voidaan havainnoida myös vastausprosentin kautta. Aktiivisimpia vastaajia olivat työntekijät, joista yhtä lukuun ottamatta kaikki osallistui kyselyyn. Kyselyyn vastasi yhteensä viisi työntekijää kuudesta, joten vastausprosentti oli 83 %. Puolestaan vanhemmista 50 % vastasi kyselyyn ja lapsista 48 %. Osalle lapsista, erityisesti kaikista pienimmille, kyselyyn vastaaminen oli liian haastavaa. Tästä syystä kaikkiin lasten kyselyihin ei saatu vastauksia. Lasten kyselyn tulosten luotettavuudesta ei voida olla täysin varmoja, sillä vanhemmat täyttivät yhdessä lastensa kanssa lasten kyselyn. Pohdimme paljon, miten toteutamme lasten kyselyn, sillä halusimme myös heidän äänen kuuluviin. Kyselyn vastaamisen helpottamiseksi lasten kyselyn vastausvaihtoehdot ja kysymysten asettelu olivat erityisen tarkkaan harkittuja. Vastausvaihtoehdot olivat hymynaama tekniikalla, jotta lapsi pystyisi itse näyttämään haluamansa vaihtoehdon. Puolestaan kysymyksissä käytimme menetelmää, jossa lapselta kysytään mielipidettä eilisen ja tämän päivän tapahtumien perusteella. Mielestämme kysely myös lapsille oli toimiva, vaikka tulosten tarkastelussa tulee olla kriittinen.

9.2 Kehittämisehdotuksia

Opinnäytetyömme tarkoituksena on antaa Mikkelin Montessori-leikkikoululle tietoa leikkikoulun laadusta, jotta leikkikoulu voi kehittää toimintaansa annetun palautteen myötä. Kehittämiskohteiksi nousivat palautekyselyiden vastausten perusteella leikki-

koulun tilat, montessoripedagogiikasta saatu tiedon määrä, työntekijöiden kiire ja vähäinen määrä sekä johtajuuden puute.

Leikkikoulun tilat ovat rajalliset ja erityisesti ulkoilutilat ovat pienet. Tämä käy ilmi niin työntekijöiden kuin vanhempien vastauksista. Yhdessä vanhempien vastauksessa ehdotetaan enemmän retkiä lähialueille, jotta ulkoilu ei rajoittuisi ainoastaan leikkikoulun pihaan. Leikkikoulu sijaitsee keskeisellä paikalla, joten lähialueita voisi käyttää hyödyksi, esimerkiksi retkiä läheisiin puistoihin. Puolestaan montessoripedagogiikasta saadun tiedon määrää voisi lisätä muun muassa kasvatuskumppanuuskeskusteluiden yhteydessä havainnollistaen lasten päivänkulkua leikkikoulussa montessoripedagogiikkaa esiintuoden. Leikkikoululle voisi myös esimerkiksi tehdä montessoripedagogiikasta sekä sen näkymisestä leikkikoulun arjessa kertovan oppaan, jonka vanhemmat saisivat lainata luettavaksi. Oppaan lisäksi asiakassuhteen alussa voisi vanhemmille jakaa esitteen, joka kertoo montessoripedagogiikasta.

Työntekijöiden kiire ja vähäinen määrä tulivat esille useissa työntekijöiden vastauksissa. Kiireeseen ja työntekijöiden vähyyteen voi mahdollisesti auttaa helposti saatavilla olevien sijaisten hankinta. Edellä mainittu tuli esiin myös työntekijöiden toiveista leikkikoulun tulevaisuutta ajatellen.

9.3 Opinnäytetyöprosessin arviointi

Opinnäytetyön prosessimme alkoi aiheen valinnalla. Ennen opinnäytetyömme aiheen valintaa pohdimme monia eri aiheita. Toinen meistä suoritti opintoihin sisältyvän työharjoittelun Mikkelin Montessori-leikkikoulussa, jolloin idea aiheesta alkoi syntyä. Myös leikkikoulu oli yhteistyöhaluinen ja koki aiheen hyödylliseksi.

Päätimme toteuttaa opinnäytetyön kyselyiden avulla. Halusimme tuottaa leikkikoululle mahdollisimman totuuden mukaista ja laajaa tietoa, joten päädyimme tekemään kyselylomakkeet niin vanhemmille, lapsille kuin leikkikoulun kasvatusvastuullisille työntekijöille. Kyselylomakkeiden teemoittelua mietimme runsaasti ja koimme sen hieman haastavaksi. Tutkimme kyselyiden teemoitteluun liittyvää teoriaa ja keskeisimmäksi sekä parhaaksi opinnäytetyömme kannalta nousi Hujala-Huttusen laadunarviointimalli. Mallissa on otettu huomioon päivähoidon laadun kannalta oleelliset asiat.

Hujala-Huttusen laadunarviointimalli pohjautuu eri teorioihin ja aiempiin tutkimuksiin.

Olemme varsin tyytyväisiä kyselyihin ja niiden toteutukseen. Testasimme kyselyitä etukäteen, mutta tästä huolimatta tuloksia tarkastellessa huomasimme muutamia epäkohtia. Muutamat kysymykset olivat hieman johdattelevia, joten nyt muuttaisimme kysymysten rakennetta.

Aiheestamme löytyi paljon sekä vanhaa että uutta teoretietoa. Mielestämme kirjallisuutta oli helppo löytää ja sen käyttäminen tekstissä oli luontevaa. Koska aihe on mielestämme kiinnostava, oli siihen liittyvään teoretietoon mielekästä paneutua. Käsitteet muodostuivat myös yksinkertaisesti opinnäytetyön aiheen ja teorian pohjalta.

Suurin haaste kyselyiden toteuttamisessa oli rajoitettu aika. Montessori-leikkikoulun kanssa suunnittelimme, että kyselyt toteutetaan marraskuun 2011 lopussa. Leikkikoulun toiveena oli, että kyselyt toteutetaan ennen ”jouluhässäkkää”, jotta kyselyiden vastausprosentti olisi mahdollisimman suuri. Meille tuli hieman kiire saada kyselylomakkeiden viimeistely valmiiksi, mutta tästä huolimatta olemme pysyneet aikataulussa.

Opinnäytetyöprosessi on kaiken kaikkiaan ollut mielenkiintoinen, haastava ja kasvattava kokemus. Olemme olleet tyytyväisiä yhteistyöhön niin keskenämme kuin työelämäohjaajamme ja ohjaavan opettajamme kesken. Erityisen tyytyväisiä olemme tuottamaamme materiaaliin ja tuloksiin.

LÄHTEET

Alila, Kirsi & Parrila, Sanna 2004. Laadunhallinnan perusteita ja menetelmiä varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Edita Prima Oy.

Alkula, Tapani, Pöntinen, Seppo & Ylöstalo, Pekka 1994. Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. Juva: WSOY.

Asetus lasten päivähoidosta 1973/239. WWW-dokumentti. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730239>. Ei päivitystietoja. Luettu 20.7.2012.

Helenius, Aili, Karila, Kirsti, Munter, Hilikka, Mäntynen, Pirkko & Siren-Tiusanen, Helena 2001. Pienet päivähoidossa. Juva: WS Bookwell Oy.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2004. Tutki ja kirjoita. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Hujala, Eeva & Haapakoski-Parrila, Sanna 1998. Näkökulmia laadun arviointiin varhaiskasvatuksessa. Oulu: Oulun yliopistopaino.

Hujala, Eeva, Puroila, Anna-Maija, Parrila-Haapakoski, Sanna & Nivala, Veijo 1998. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Hujala, Eeva & Turja, Leena 2011. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Juva: Bookwell Oy.

Karila, Kirsti & Nummenmaa, Anna Raija 2001. Matkalla moniammattillisuuteen. Kuvauskohteena päiväkoti. Helsinki: WSOY.

Keskinen, Soili & Virjonen, Heli 2004. Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoidossa. Helsinki: Tammi.

Keskinen, Soili & Virtanen, Nana 1999. Päiväkoti työyhteisönä. Tampere: Tammer – Paino Oy.

Kupila, Päivi 2004. Arvioidaan yhdessä. Näkökulmia arviointiin varhaiskasvatuksessa. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Laki lasten päivähoidosta 1973. WWW-dokumentti. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1973/19730036>. Ei päivitystietoa. Luettu 20.7.2012.

Mikkelin Montessorileikkikoulu. WWW –dokumentti. http://www.montessorimikkeli.fi/fi/sisalto/01_www_sivut/01_etusivu/ Päivitetty -----
Luettu 15.07.2012.

Nurmi, Jari-Erik, Ahonen, Timo, Lyytinen, Heikki, Lyytinen, Paula, Pulkkinen, Lea & Ruoppila, Isto 2006. Ihmisen psykologinen kehitys. Helsinki: WSOY oppimateriaalit Oy.

OAJ & Lastentarhanopettajaliitto 2007. Päiväkodin johtajuus huojuu. WWW-dokumentti. <http://www.lastentarha.fi/pls/portal/docs/PAGE/LTOL/01LTOL/00LTOL/06AMMATILLISETASIAT/JOHTAJUUS/P%C3%84IV%C3%84KODIN%20JOHTAJUUS%20HUOJUUN.PDF>. Luettu 20.7.2012.

OAJ 2006. Päiväkodin kasvatushenkilöstön kelpoisuus. WWW-dokumentti. http://www.oaj.fi/portal/page?_pageid=515,529764&_dad=portal&_schema=PORTAL. Ei päivitystietoja. Luettu 20.7.2012.

Ojala, Mikko 1985. Varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: Kirjayhtymä.

Paalasmaa, Jarno 2011. Lapsesta käsin. Kasvatuksen ja opetuksen vaihtoehtoja. Juva: Bookwell Oy.

Remes, Pirkko, Nissilä, Säde-Pirkko, Kettunen, Juhani, Kiviniemi, Kari, Kurkela, Lauri, Laitila, Rauno, Lehtelä, Pirjo-Liisa, Pietilä, Martti, Viitala, Tuulikki 2004. Konstruktivistinen oppimiskäsitys. WWW-dokumentti. <http://www.oamk.fi/~laurik/Oppimiskasitys/html/konstruktivistinen.html>. Päivitetty: 14.2.2007. Luettu: 30.9.2012.

Ruokolainen, Risto & Alila, Kirsi 2004. Varhaiskasvatuksen laatu on osaamista ja vuorovaikutusta. Helsinki: Edita Prima Oy.

Sosiaaliportti 2012. Lastensuojelun käsikirja. Varhaiskasvatus ja päivähoido. WWW-dokumentti. http://www.sosiaaliportti.fi/fiFI/lastensuojelunkasikirja/tyoprosessi/ehkaisevatyo/varhaiskasvatus_ja_paivahoito/#_Varhaiskasvatus_ja_p%C3%A4iv%C3%A4hoito. Päivitetty 14.2.2012. Luettu 20.7.2012.

THL (entinen Stakes) 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Saarijärvi: Gummerus kirjapaino Oy.

Suomen Montessoriliitto. WWW –dokumentti. http://www.montessori.fi/main/page_sml.html Päivitetty 29.06.2012. Luettu 15.07.2012.

Työ- ja elinkeinoministeriö. Ammattinetti 2008. Lasten päivähoido. WWW-dokumentti. http://www.ammattinetti.fi/web/guest/alat;jsessionid=CB784FB40077267646DE18268112E33B?p_p_id=akysearchammattiala_INSTANCE_6tRI&p_p_action=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&_akysearchammattiala_INSTANCE_6tRI_command=detailView&_akysearchammattiala_INSTANCE_6tRI_alaid=12&_akysearchammattiala_INSTANCE_6tRI_subAlaid=12.1. Ei päivitystietoja. Luettu 20.7.2012.

Virtuaali Ammattikorkeakoulu. Tutkimuksen validiteetti. WWW-dokumentti. <http://www.amk.fi/opintojaksot/0709019/1193463890749/1193464185783/1194413809750/1194415367669.html>. Päivitetty: 11.11.2007. Luettu: 7.10.2012.

Sopijaosapuolet:

Opinnäytetyön tilaaja: _____

_____ ja Mikkelin ammattikorkeakoulun _____ laitoksen
_____ koulutusohjelman opiskelija(t) _____

Opinnäytetyön aihe: _____

Opinnäytetyön ohjaajat:

Ohjaava opettaja: _____

Työelämäohjaaja: _____

Opinnäytetyön arvioitu valmistumisaika: _____

Opinnäytetyön TK-tavoitteet:

TK-TAVOITTEET: Opinnäytetyöhön sisältyvällä tutkimus- ja kehittämistoiminnalla (td&k) tarkoitetaan systemaattista toimintaa tiedon lisäämiseksi ja tiedon käyttämistä uusien sovellusten löytämiseksi. Kriteerinä on, että toiminnan tavoitteena on jotain oleellisesti uutta (Tilastokeskus). Tutkimus- ja kehittämistoimintaan sisällytetään perustutkimus, soveltava tutkimus sekä kehittämistyö.

Muut sopimusehdot: _____

Aika ja paikka

Opiskelijan allekirjoitus

/opiskelijoiden allekirjoitukset

Toimeksiantajan allekirjoitus

Palautekyselyt

PALAUTEKYSELY työntekijöille

Kyselyn asteikko 1-4, jossa
1= huono/vähän
2= melko huono
3= melko hyvä
4= hyvä/paljon

Taustatiedot**1. Syntymävuosi?****2. Kuinka kauan olet työskennellyt päivähoitoalalla?****3. Kuinka kauan olet työskennellyt leikkikoulussa?****Työyhteisö****4. Kuinka moniammatillista koet työsi olevan?**

vähän	1	2	3	4	paljon
☐	☐	☐	☐	☐	

5. Miten työnjako sujuu työyhteisössänne?

huono	1	2	3	4	hyvä
☐	☐	☐	☐	☐	

6. Onko työyhteisösi kehittynyt viimeisen vuoden aikana? Miten?

7. Voitko mielestäsi toteuttaa työtäsi parhaalla mahdollisella tavalla?

Mitä kehittämisen tarpeita mielestäsi on?

8. Onko henkilökuntaa mielestäsi riittävästi?

	1	2	3	4	
vähän	☐	☐	☐	☐	paljon

9. Mikä työssäsi on palkitsevaa/ kuormittavaa?**10. Kuinka paljon työtehtävät ovat sidoksissa ammattinimikkeisiin?**

	1	2	3	4	
vähän	☐	☐	☐	☐	paljon

11. Kuinka toimivaksi koet työyhteisösi?

	1	2	3	4	
huono	☐	☐	☐	☐	hyvä

Palautekyselyt

Ohjaaminen

12. Mitkä ovat mielestäsi kolme tärkeintä kasvatustavoitetta leikkikoulussa?

13. Kuinka onnistuneesti koet selvittäväsi lasten väliset konfliktit?

	1		2		3		4	
huono	☐		☐		☐		☐	hyvä

14. Kuinka paljon Montessoripedagogikka ohjaa toimintaasi leikkikoulussa?

	1		2		3		4	
vähän	☐		☐		☐		☐	paljon

15. Kuinka selkeät ohjeet leikkikoulussa on mielestäsi erityistilanteiden varalle?

Esim. lastensuojelutarve

	1		2		3		4	
huono	☐		☐		☐		☐	hyvä

16. Onko leikkikoulun tilat mielestäsi riittävät monipuoliselle toiminnalle?

	1		2		3		4	
huono	☐		☐		☐		☐	hyvä

Yhteistyö vanhempien kanssa

17. Kuinka hyödyllisiä ovat vanhempien kanssa käytävät keskustelut?

	1		2		3		4	
vähän	☐		☐		☐		☐	paljon

18. Kuinka avoin ilmapöytä keskusteluissa on?

	1		2		3		4	
huono	☐		☐		☐		☐	hyvä

Palautekyselyt

19. Minkälaisia ovat yleisimmät ristiriidat vanhempien kanssa?

20. Miten leikkikoulu tukee parhaiten vanhempia lastensa kasvatuksessa?

21. Kuinka hyvin mielestäsi vanhemmat osallistuvat lastensa päivähöitoön?

huonosti	1	2	3	4	hyvin
	☐	☐	☐	☐	

Tulevaisuus

22. Mitä toivoisit parannettavan leikkikouluun toiminnassa?

23. Millaisia haasteita koet työllesi tulevaisuudessa?

Kiitos vastauksista!

PALAUTEKYSELY vanhemmille

Vastaukset 1-4 asteikolla, jossa

- 1 huono/vähän
- 2 melko huono
- 3 melko hyvä
- 4 hyvä/paljon

1. Kuinka positiiviseksi koet leikkikoulun ilmapiirin?

	1		2		3		4	
huono	☐		☐		☐		☐	hyvä

2. Miten koet, että teidät ja lapsenne vastaanotetaan aamuisin?

	1		2		3		4	
huono	☐		☐		☐		☐	hyvä

3. Koetko, että leikkikoulun asioista tiedottaminen on riittävää?

	1		2		3		4	
huono	☐		☐		☐		☐	hyvä

4. Oletteko mielestänne saaneet tarpeeksi tietoa Montessoripedagogiikasta?

	1		2		3		4	
vähän	☐		☐		☐		☐	paljon

5. Tukeeko leikkikoulu mielestäsi riittävästi vanhemmuutta?

	1		2		3		4	
vähän	☐		☐		☐		☐	paljon

Palautekyselyt

6. Miten hyvin leikkikoulun kasvatustyö on mielestänne tukenut omaa kasvatustyötänne?

	1	2	3	4	
huono	☐	☐	☐	☐	hyvä

7. Kuinka luotettavana pidät henkilökuntaa?

	1	2	3	4	
vähän	☐	☐	☐	☐	paljon

8. Onko leikkikoulu mielestäsi turvallinen?

	1	2	3	4	
vähän	☐	☐	☐	☐	paljon

9. Miten arvioitte oman osallistumisenne lapsenne päivähoitoon?

	1	2	3	4	
huono	☐	☐	☐	☐	hyvä

10. Kuinka hyödyllisinä koette lastanne koskevat keskustelut?

	1	2	3	4	
huono	☐	☐	☐	☐	hyvä

11. Miten tyytyväisiä olette leikkikoulun a) sisätiloihin b) ulkotiloihin c) välineisiin?

	1	2	3	4	
a) huono	☐	☐	☐	☐	hyvä
b) huono	☐	☐	☐	☐	hyvä
c) huono	☐	☐	☐	☐	hyvä

12. Kehittämissideoita?**13. Onko mielestänne leikkikoululla tarpeeksi monipuolista toimintaa?**

Onko riittävästi musiikkikasvatusta/ liikuntaa/ kielen kehitystä?

vähän

1 2 3 4 paljon

14. Kaipaisitteko jotain lisää? Mitä?**15. Millaisia vanhemmille järjestettävät tilaisuudet ovat mielestänne olleet?**

Mitkä ovat olleet mieluisia ja mitä toivoisit jatkossa?

Palautekyselyt

16. Koetko voivasi vaikuttaa leikkikouluun toimintaan?

vähän 1 2 3 4 paljon

17. Kuinka tyytyväinen olette leikkikouluun kokonaisuudessaan?

vähän 1 2 3 4 paljon

18. Muuta, mitä haluaisitte kertoa?

19. Kysymykseen vastasi:

1. Äiti 2. Isä 3. Äiti ja isä yhdessä

Kiitos vastauksista!

Palautekyselyt

PALAUTEKYSELY lapsille

Väritä tai rastita sopivin vaihtoehto. Kyselyn voi täyttää vanhemman avustuksella.

1. Millä mielellä menit leikkikouluun tänään/eilen?

2. Millä mielellä lähdit leikkikoulusta tänään/eilen?

3. Oliko sinulla leikkikavereita tänään/eilen?

4. Kuuntelivatko aikuiset sinua leikkikoulussa hyvin tänään/eilen?

5. Oletko tyytyväinen leikkivälineisiin?

Palautekyselyt

6. Mitä mieltä olit tänään/eilen

a) ruoasta?

b) päivälevosta?

c) ulkoilusta?

d) säännöistä?

e) toiminnasta?

7. Mikä oli mukavinta leikkikoulussa tänään/eilen?

8. Mikä oli kurjinta leikkikoulussa tänään/eilen?

Tähän voit halutessasi piirtää:

A large empty rectangular box with a dark red border, intended for drawing.